

Broj 30
Januar 2019.

BILTEN

ISSN (Online) 2620-0260

Mlada generacija i naftnogasna privreda

Naši sagovornici

Pedro Miras Salamanca,
Ovo je duga trka, budi strpljiv

Stephane Rousselet,
Generacijski jaz jedan od ključnih izazova za naše kompanije

Goran Radosavljević,
Promocija mladih profesionalaca novi strateški pravac NNKS

Stručni prilozi

Aleksandar Nedučin:
Radionica premošćavanje generacijskog jaza

Aleksandar Nedučin:
Panel – inovacija menja društvo

Vladimir Spasić:
Rat za talente

Aktivnosti u kvartalu:

NNKS-WPC, NIS, Srbijagas, LUKOIL

SADRŽAJ

- 3** Uvodnik: Izazovi upravljanja ljudskim resursima ..... [OVDE](#)
- 4** Simpozijum budućih lidera ..... [OVDE](#)
- 5** Petar Škundrić, Pozdravna reč ..... [OVDE](#)

INTERVJUI

- 7** Pedro Miras Salamanca, Ovo je duga trka, budi strpljiv ..... [OVDE](#)
- 9** Pedro Miras Salamanca, This is a long run, be patient ..... [HERE](#)
- 11** Stephane Rousselet, Generacijski jaz jedan od ključnih izazova za naše kompanije ..... [OVDE](#)
- 14** Stephane Rousselet, The generation gap is one of the key challenges for our companies ... [HERE](#)
- 17** Goran Radosavljević, Promocija mladih profesionalaca novi strateški pravac NNKS ..... [OVDE](#)
- 20** Goran Radosavljević, The promotion of young professionals - NPCC strategic direction ..... [HERE](#)

STRUČNI TEKST

- 23** Aleksandar Nedučin: Radionica premošćavanje generacijskog jaza ..... [OVDE](#)
- 27** Aleksandar Nedučin: Panel – inovacija menja društvo ..... [OVDE](#)
- 31** Vladimir Spasić: Rat za talente ..... [OVDE](#)

AKTIVNOSTI NNKS-WPC

- 36** Godišnja skupština Svetskog naftnog saveta ..... [OVDE](#)
- 37** World Petroleum Council 2018 Meeting ..... [HERE](#)

NAŠE ČLANICE

- 38** NIS: Ulaganje u obrazovanje je investicija za budućnost ..... [OVDE](#)
- 45** SRBIJAGAS: Srbija na dobrom putu da postane veliko gasno čvorište ..... [OVDE](#)
- 51** LUKOIL: Orden Rossotrudničstva Igoru Semenčevu za prijateljstvo među narodima ..... [OVDE](#)

Uvodnik:

Gde se nalazimo kada govorimo o mladima?

Ovaj broj Biltena predstavlja nastavak teme iz prethodnog Biltena NNKS: Upravljanje ljudskim resursima i budućnost naftne i gasne privrede.

Gde se nalazimo kada govorimo o mladima, a posebno o budućim liderima u naftnoj i gasnoj industriji?

Dosta se govori o mogućoj krizi u vezi sa radnom snagom u ovom sektoru. Prosečna starost zaposlenih u ovoj industriji kreće se od 45 do 60 godina, a mnoge procene govore da je više od polovine zaposlenih u godinama za penziju.

I tu se javlja strah da će se izgubiti ogromno akumulirano znanje u ovoj grani industrije. Posebno u procesima istraživanja, proizvodnje i prerade nafte i gasa. Neke kompanije uvode princip mentorstva kojim zadržavaju penzionere sa obavezom da svoja stečena znanja prenesu mladim kolegama.

Drugi problem javlja se u sve slabijoj konkurentnosti naftne industrije kada se radi o mladima, a posebno mladim talentima.

WPC, ili kako ga mi kolokvijalno prevodimo kao Svetski naftni savet, pokrenuo je 2014. godine tradicionalnu manifestaciju posvećenu mladim liderima pod nazivom Tomorrow's Leaders Symposium.

Do sada su održana tri Simpozijuma: London 2014, Budimpešta 2015 i Beograd 2018. Ovaj poslednji Simpozijum održan je 17. septembra u Beogradu. Domaćin je bio Nacionalni naftni komitet Srbije.

Pozdravna reč Prof. dr Petra Škundrića, predsednika Nacionalnog naftnog komiteta Srbije i tri intervjua koji su objavljeni povodom ovog događaja na portalu

NNKS nalaze se u ovom broju Biltena: Pedro Miras Salamanca, potpredsednik Izvršnog komiteta WPC, Goran Radosavljević, Generalni sekretar NNKS i Stephane Rousselet, Predsednik Komiteta mladih profesionalaca WPC.

Prenosimo i najvažnije poruke koje su se čule na trećem Simpozijumu pod nazivom "Downstream Landscape Transformation" (Transformacija sektora prerade i prometa u naftno-gasnoj industriji).

Opredeli smo se da prenesemo poslednje dve sesije koje su pripremili i u njima aktivno učestvovali mladi iz 15 država: Radionicu Premošćavanje generacijskog jaza u industriji nafte i gasa i Panel: Inovacija menja društvo.

Važno je da se kaže da su prve dve sesije ovog Simpozijuma bile edukativno orjentisane za prisutne mlade lidere. Prva sesija o prognozi kretanja proizvodnje i potrošnje energije u godinama koje slede, a druga o putevima transformacije sektora prerade nafte i prometa naftnih derivata. O ovim temama govorili su eminentni stručnjaci iz sveta (vidi Program).

Simpozijumu je prisustvovalo oko 80 učesnika iz Srbije, Ruske Federacije, Mađarske, Irana, Španije, Kuvajta, Gane, Švajcarske, Turske, Poljske, Omana, Francuske, Velike Britanije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Najzad, temu Biltena zaokružujemo i stručnim tekstom na temu borbe za mlade talente.

Slobodan Sokolović

SIMPOZIJUM BUDUĆIH LIDERA

Nacionalni naftni komitet Srbije bio je domaćin međunarodne konferencije *Tomorrow's Leaders Symposium* (Simpozijum budućih lidera), posvećene izazovima i transformaciji u sektoru prerade i prometa nafte i gasa. Tema trećeg po redu Simpozijuma bila je "Downstream Landscape Transformation" (Transformacija sektora prerade i prometa u naftno-gasnoj industriji), ali i mesto mladih stručnjaka u naftnoj i gasnoj privredi koji su na radionici održanoj u okviru konferencije imali priliku da razmene mišljenja i iskustva o temama bitnim za buduće lidere u ovoj industriji. Mladi lideri imali su priliku da čuju najnovija dešavanja u ovoj oblasti od međunarodnih eksperata. Na konferenciji su između ostalih govorili organizatori skupa iz Nacionalnog naftnog komiteta Srbije, Svetskog naftnog saveta, kao i visoki predstavnici kompanije NIS a.d., Total Srbija, MOL Grupe, Boston consulting group (BSG), Komiteta mladih Svetskog naftnog saveta, kao i predstavnici Ruskog, Mađarskog, Španskog, Iranskog i drugih naftnih komiteta. Ovaj skup organizovan je pod pokroviteljstvom Svetskog naftnog saveta i obuhvatio je tri sesije i jednu radionicu:

I sesija: Prognoza razvoja sektora prerade i prometa

II sesija: Transformacija sektora prerade i prometa:
Put razvoja

III sesija: Transformacija društva inovacijama

Radionica : Smanjenje generacijske praznine u naftnoj i gasnoj industriji

Konferencija je obuhvatila i promociju događaja 6 Forum budućih lidera, koji organizuje WPC nacionalni komitete Rusije- Komitet mladih profesionalaca u Petersburgu

Trećem po redu Simpozijumu prisustvovalo je oko 80 učesnika iz Srbije, Ruske Federacije, Mađarske, Irana, Španije, Kuvajta, Gane, Švajcarske, Turske, Poljske, rancuske, Velike Britanije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Otvarajući skup prof. dr Petar Škundrić, predsednik Nacionalnog naftnog komiteta Srbije ocenio je da će na tržištu, usled brojnih promena u energetsom sektoru, opstati samo one kompanije koje su spremne da se stalno iznova prilagođavaju tržišnim trendovima i izmenama zakonske regulative.

U svom izlaganju poručio je mladim liderima da u budućnosti njihov glavni zadatak treba da bude racionalno korišćenje energetske resursa, kao i zaštita životne sredine.

U ime Svetskog naftnog saveta, Pedro Miras Salamanka, potpredsednik Svetskog naftnog saveta, istakao je da se naftno-gasna privreda nalazi u periodu postavljanja novih standarda za buduću globalnu energetske scenu, gde se od mladih profesionalaca očekuje da pronalaze rešenja i odgovore. Miras je takođe, kao predsednik Programskog komiteta Svetskog naftnog saveta, najavio da će naredni Svetski naftni kongres 2020. godine u Hjustonu kao temu imati „Innovative energy solutions“ ukazujući na veliki značaj inovacija i nalaženja novih rešenja za zadovoljenje potreba klijenata u narednom periodu u ovom sektoru. Takođe, ocenio je da će u narednim godinama digitalizacija značajno doprineti osluškivanju potreba potrošača koje već sada predstavljaju sve veći fokus poslovanja, a da fleksibilnost kompanija i njihovih lidera treba da bude prioritet.

Pozdravna reč: Prof. dr Petar Škundrić, predsednik Nacionalnog naftnog komiteta Srbije

Energetika obeležila savremenu epohu ljudske civilizacije

Prof. dr Petar Škundrić je u svom obraćanju učesnicima istakao da je energetika obeležila savremenu epohu ljudske civilizacije.

Ni jedan industrijski sektor nije tako uticao na razvoj savremene ljudske civilizacije. U poslednjih 120 godina proizvodnja i potrošnja nafte porasla za 164 puta. 1900. godine potrošnja i proizvodnja nafte bila je na nivou 20 miliona tona, a 2000. godine 3,5 milijardi tona.

Ako bi se to izrazilo kao specifična potrošnja, 1900. godine potrošnja je iznosila oko 10 kg po glavi stanovnika, a dana ona iznosi 500 kg po glavi stanovnika.

Impresivan razvoj naftne i gasne industrije potvrdio je viziju Nikole Tesle čoveka srpskog porekla, da će razvoj civilizacije zavistiti od raspoložive energije i ljudske sposobnosti da pronalazi nove izvore i energije i energetske tehnologije.

Prof. Škundrić je posebno istakao da je Nikola Tesla uneo revoluciju u energetske sektor. Na njegovim principima proizvodnje, prenosai potrošnje električne energije, danas svet živi i radi. "Nikola Tesla je promenio život svih ljudi na svetu, a zato nije izeo nijedan dolar. Mi smo ponosni što je čovek našeg roda dao najveći doprinos svetskoj energetici i tehničko tehnološkom razvoju. Za 10 njegovih pronalazaka, drugi ljudi su dobili Nobelovu nagradu." Istakao je prof. Škundrić

Prof Škundrić je naglasio da prioriteti naše civilizacije treba da budu: sloboda čoveka, naroda i država, dovoljno hrane i vode, dovoljno energije i održivi razvoj koji podrazumeva opštu zaštitu životne sredine. "Kada je u pitanju naš sektor, važan je naš odnos prema Zemlji planeti. Kako se mi prema njoj odnosimo, ona će i nama istom merom uzvraćati u bližoj ili daljoj budućnosti," rekao je prof. Škundrić

Prof Škundrić uputio je i sledeće poruke mladim liderima: "Za energetski izazov danas, posebno za vas mlade lidere, pred struku i nauku ovoga sveta stavljaju se jasni zadaci: da vodite računa o unutrašnjim energetskim izvorima Zemlje, koji nisu neograničeni da vodite računa o racionalnoj potrošnji energije na principima održivog razvoja i da učestvujete u iznažanju i korišćenju novih izvora energije".

Na kraju svog obraćanja mladim liderima izneo je kao istaknuti profesor Univerziteta i inženjer, svoje vidjenje budućnosti u oblasti energetike:

"Polazeći od fundamentalnih znanja iz oblasti fizike, fizičke hemije, katalize, termodinamike, biohemije, hemije i ostalih naučnih oblasti i disciplina, moguće je u prvoj polovini 21 veka doći do novih rešenja i postupaka koji će omogućiti dobijanje novog gasovitog goriva bogatog vodonikom, dovoljno jeftinog, ekološki obnovljivog, energetski visoko efektivnog, a koje će biti zasnovano najverovatnije na principima termokatalize ugljovodonika i vode.

Sigurno vam je poznat termokatalitički postupak tretmana metana u prisustvu velike količine vode koji je možda realan već od sledeće godine. Nadam se da će Srbija biti među prvim zemljama, koja će makar na jednom malom kapacitetu, početi proizvodnju čiste i obnovljive energije na bazi najjeftinijeg i najpotetnijeg izvora. Zašto sam rekao Srbija, zato što smo mi bili druga zemlja u svetu koja je imala hidrocentralu za dobijanje naizmeične struje po Teslinim principima."

INTERVJU: Pedro Miras Salamanca, Potpredsednik Izvršnog komiteta WPC

Ovo je duga trka, budi strpljiv

Miras Salamanca je potpredsednik WPC Izvršnog komiteta, predsednik WPC Programskog komiteta, kao i predsednik WPC Nacionalnog komiteta Španije. Preko 30 godina radi u naftnoj i gasnoj industriji, kako u državnom tako i u privatnom sektoru posebno u vodećoj španskoj naftnoj kompaniji REPSOL (strateško planiranje, međunaradna saradnja, rafinerijska prerada) član je National Energy Commission (nafta & biogoriva), IEA (delegat Španije), SEQ (Predsedavajući) i CORES (Odbor direktora). Pored angažovanja u WPCu, on je i Direktor kompanije koja je zadužena za strateške rezerve nafte i derivat anafte Španije (CORES), Predsednik Permanentne grupe za Hitna pitanja (SEQ) u Medjunarodnoj energetskej agenciji (IEA) i član Enerclub (Club Español de la Energía).

WPC savet Vas je imenovao na sednici u Istanbulu 2017. godine, za predsednika Programskog saveta (CPC), 23 Svetskog naftnog kongresa koji će biti održan 2020. godine u Hjustonu. Šta su prioriteti u radu Programskog saveta?

WPC Programski savet je odgovoran WPC Izvršnom komitetu i ima obavezu da definiše i realizuje program svakog WPC kongresa. Njegovi članovi su predstavnici različitih država koji imaju bogato iskustvo u raznim oblastima naftnog gasne privrede što garantuje dobru pokrivenost aktivnosti u sektoru nafte i gasa u svetu.

Godine 2020, 23 Svetski naftni kongres u Hjustonu biće svetski događaj koji će okupiti vodeće eksperte i lidere u naftnoj i gasnoj industriji, kao i međusektorske inicijative energetske kapitala u svetu što je doprineti da se u Hjustonu predlože nova energetska rešenja u budućnosti.

Da bi se ovo realizovalo, CPC je postavio 5 ciljeva. Prvi, modernizacija programa Kongresa uključujući osnove teme koje će biti najvažnije u budućnosti kao što su digitalizacija, tehnološke inovacije i alternativni izvori energije. Drugi cilj je da se obezbede sadržaji koji su prihvatljivi društvu, društvu u transformaciji koje se veoma brzo menja i koje traži rešenja za mobilnost, udobnost ali u mnogim slučajevima i rešenja za elementarni pristup energiji.

Pored toga, Kongres treba da koristi i mogućnosti novih IT tehnologija. CPC će analizirati različite mogućnosti da se podstakne bolja interaktivnost između sesija, kako bi se obezbedila bolja razmena iskustava učesnika.

Četvrto, u svetu u kojem živimo, povezivanje sa drugim industrijama je od suštinskog značaja. Iz tog razloga, u programu planirane su sesije u čijem radu biće uključeni izvršni direktori tehnološke industrije, automobilske i avio kompanije.

Na kraju, ali ne manje važno, biće obezbeđen vrhunski kvalitet Svetskog Naftnog Kongresa koji je inače njegova osnovna karakteristika. Zbog toga, ovaj Kongres je poznat kao "Olimpijada" naftne industrije.

Počastvovani smo što ćete otvoriti ovogodišnji skup WPC Simpozijum Lidera Sutrašnjice koji će da se održi 17. septembra 2018. u Beogradu. Na ovom skupu govorićete o transformacijama u oblasti Downstreama (prerada nafte i prodaja derivata nafte). Kako Vi vidite ove transformacije?

Downstream sektor je u stanju stalnih promena. Mora da se prilagođava brziim promenama kvaliteta proizvoda koji su posledica promena načina potrošnje, kao što je povećanje potrošnje kerozina, uticaja spoljnih faktora kao što se pitanja emisije pri sagoravanju motora transportnih sredstava. Izmene propisa o kvalitetu brodskih goriva, pojava novih izvora goriva, kao što je zamena dizel goriva sa tečnim prirodnim gasom.

Nove tehnologije će nam omogućiti bolje prilagodjavanje na ovu realnost. Naprimera, Big data management može da obezbedi novi kreativni način koji se odnosi na portfolio potrošača, razvijanjem tržišne promocije za svaki segment potrošnje u maloprodaji. Potreban je stalni fokus na kvalitet goriva i zadovoljenje zahteva potrošača.

Digitalizacija pomaže da se smanje operativni troškovi pomoću povećanja produktivnosti i mobilnosti radne snage operativnom izvrsnošću i upravljanjem geološkim podacima. Downstream biznis treba da prati digitalnu revoluciju, razvija sopstvene kapacitete i koristi eksternu sposobnost za analizu podataka, kao i da primenjuje vodeće tehnologije.

Šta više, downstream sektor treba da koristi najbolju praksu i inovacije koje postoje u drugim industrijama. Naprimera, just-in-time model i standardizacija u automobilskoj industriji; primena BIG DATA u marketingu i analiza trendova potrošnje u bankarskom sektoru.

Imate skoro 30 godišnje iskustvo i veoma uspešnu karijeru u naftnoj i gasnoj industriji. Šta biste savetovali mladima u ovoj industriji?

Trenuta, naftna i gasna industrija definišu standarde budućnosti svetske energetske industrije i njene odgovornosti za životnu sredinu i čovečanstvo. Ovo je sektor sa velikim potencijalom i dinamičnošću u kome može da se radi kvalitetno i razvija dugoročna karijera koja može da zadovolji očekivanja mladih ljudi.

Neki od kvaliteta koje ovaj sektor može da pruži mladim ljudima su kreativno razmišljanje, osećaj za nove stvari, veliki inovacioni potencijal koji su značajni za budućnost. Mladi talenati su najveća vrednost svake industrije. Od najvećeg značaja je da se zadrže mladi talentovani ljudi, čime se garantuje konkurentnost naftnog i gasnog sektora za sadašnje i buduće generacije. Iz tog razloga je osnovan španski WPC komitet mladih 2015. godine. Danas, ovaj komitet ima preko 350 članova iz 57 različitih institucija.

Osnovni cilj ovog komiteta je da bude mesto okupljanja mladih profesionalaca španskog energetskeg sektora i mesto promocije međunarodnih kontakata uz pomoć WPC International Young Professionals. Istovremeno, WPC Komitet mladih Španije je most za smanjenje generacijskog jaza, podsticanjem komunikacija i promocija zajedničkog učešća u nacionalnim WPC događajima.

Na kraju, kada bi opet bili mladi, šta bi sebi savetovali?

Teško je proceniti sopstvenu perspektivu, zato što smo mi to što jesmo, zbog odluka koje smo donosili u životu i zbog okolnosti koje su nas okruživale. Bez sumnje, izabrao bi isti sektor za svoju profesionalnu karijeru, ali moj najbolji savet je "ovo je duga trka i budi strpljiv".

INTERVIEW: Pedro Miras Salamanca, Vice President of the WPC Executive Committee

This is a long run, be patient

Pedro Miras Salamanca is Vice President Programme of the WPC Executive Committee, Chairman of the WPC Committee of Programmes (CPC) and Chairman of the Spanish WPC Committee. He has almost 30 years of experience in the hydrocarbons sector (oil and gas) performed within the private and public sector, specifically in REPSOL (international, refining, strategic planning), National Energy Commission (oil & biofuels), International Energy Agency (delegate), SEQ (Chairman) and CORES (Board of Directors). In addition to the engagement in the WPC network, he is also Chairman of the Spanish Strategic Petroleum Reserves Corporation (CORES), Chairman of the Standing Group on Emergency Questions (SEQ) of the International Energy Agency, and Member of the Steering Committee and the Board of Directors of Enerclub (Club Español de la Energía).

You have been elected by the WPC Council in 2017 in Istanbul as President of WPC Committee of Programmes for the 23rd World Petroleum Congress cycle. What shall be the priorities of the CPC until the 23rd World Petroleum Congress in Houston to be held in 2020?

The WPC Congress Programme Committee is responsible to the Executive Committee for developing and producing the working programme for each Congress. Its members shall be from different countries, and they all have extensive experience in different areas of the sector, which guarantees to cover different realities of the oil & gas sector worldwide.

The 23rd World Petroleum Congress in Houston will be a world class event that will bring together leading experts from the oil and gas industry and cross sector initiatives in the energy capital of the world, Houston, to present innovative energy solutions for our future.

To achieve this, the CPC has set 5 goals. First, to modernize the program of the Congress, including topics that will be key in the future of the sector such as digitalization, innovative technologies or

alternative energies. In second place, to make contents accessible to the society, a society in transformation that changes very quickly and looks for solutions to its needs of mobility, comfort, or in many cases, basic access to energy.

Additionally, the Congress should use all the potential of new technologies, and the CPC will analyze the different options to increase the interactivity of the sessions and offer a more complete experience to the attendees. Fourth, in the interconnected world in which we live, increase networking, also with other industries, is essential, as such sessions will be integrated into the program with top-level executives of the technology industry, automotive companies, or

airlines among others. Last, but not least, the top quality that characterizes the World Petroleum Congress, and that has allowed it to be known as the “Olympics” of the petroleum industry, will be maintained.

We are honored that you will join and open this year’s edition of the WPC “Tomorrow’s Leaders Symposium” on 17 September in Belgrade, where we will be addressing “Downstream Landscape Transformations”. How do you view the transformations in the industry of today?

The downstream sector is in a state of constant evolution. It must adapt to the various product trends motivated by changing consumption patterns, such as the increased use of kerosene; external factors such as the automotive emissions issue; changes in marine fuels regulations; and new sources of supply such natural gas liquids replacing Naphtha. There is a need to focus on quality and providing value to the customer.

New technologies will allow us to better adapt to this reality. For example, big data management would enable new creative ways to address client portfolios, developing personalized marketing promotions for each client segment in retail. Digital helps reduce operational costs through increased worker productivity with mobility, driving operational excellence and subsurface data management for the oil and gas industry. Downstream business need to stay ahead in the digital revolution, developing in-house capabilities and adding external talent for data analytics and other leading technologies.

Moreover, the downstream sector can find best practices and innovative ways of working in other industries. For instance, just-in-time and standardization used in the Automotive industry; and big data applied to marketing and consumer trends analysis in the banking sector.

You have almost 30 years of experience in the hydrocarbons sector – from the point of view of a very successful career in the oil and gas industry, what would be your advice to young professionals of today?

The oil and gas industry is currently setting the standards for the future of the energy industry worldwide with their commitment to the environment and the society. This is a sector with great dynamism and potential in which it is worth working and long-term careers can be developed that meet the expectations of young people.

Some of the qualities that young people offer, such as creative thinking, sensitivity to new issues and great innovative potential, are vital for the future. Young talent is probably the biggest asset that any industry has. It is crucial to attract and retain it to guarantee a competitive oil and gas sector today and for future generations. For this reason, the Spanish WPC Youth Committee was launched in February 2015. Currently, it has more than 350 members from 57 different institutions.

The main objective of the Spanish WPC Youth Committee is to be a meeting point for young Spanish energy professionals and promoting international networking within the WPC International Young Professionals. The Committee also bridges the generation gap, increasing communication and promoting joint participation in the national WPC events.

Finally, how would you advise your younger self?

It is difficult to have perspective with oneself, because we are what we are because of the decisions we have made throughout our life and the circumstances that have surrounded us. Undoubtedly, I would choose this sector again to develop my professional career, but my best advice is “this is a long run, be patient”.

INTERVJU: Stephane Rousselet, Predsednik Komiteta mladih profesionalaca WPC

Generacijski jaz jedan od ključnih izazova za naše kompanije

Stephane Rousselet je od jula 2017. predsednik Komiteta mladih profesionalaca Svetskog naftnog saveta. Za predstavnika Francuske u Komitetu mladih profesionalaca WPC izabran je 2013. godine. Rousselet je konsultant za poslovnu strategiju sa više godina iskustva u energetske privredi.

Na 22. Svetskom kongresu nafte u Istanbulu u julu 2017. godine, vi ste potvrđeni kao predsedavajući Mladih profesionalaca Svetskog naftnog saveta (WPC) za ciklus 2017-2020. Kako vidite ulogu i doprinos Komiteta mladih stručnjaka globalnoj agendi WPC-a i koji su vaši prioriteti u ovom trogodišnjem ciklusu?

Otkako je organizacija osnovana još 1933. godine, Svetski naftni savet je uvek imao centralnu ulogu u promovisanju održivog snabdevanja i efikasne upotrebe nafte, gasa i drugih energetskih resursa, povezujući javne i privatne lidere naše industrije. Verujem da bi naša generacija trebalo da doprinese ovoj viziji i ove tri godine će se fokusirati na oblikovanje globalne energetske budućnosti povezujući strast i talente studenata u industriji, mladih profesionalaca i energetskih lidera.

Da bi ostvarili ovaj cilj, naš komitet, u kome je zastupljeno oko 30 zemalja, radi oko 5 prioriteta:

- Povezivanje budućih lidera zajedno i sa sadašnjim liderima u industriji putem foruma i kongresa, kao što je Forum budućih lidera u Sankt Peterburgu 2019 ili Simpozijum sutrašnjeg lidera o kojem ćemo ove godine biti treći put u Beogradu.
- Sažimajući naše strasti za industriju i pitanja vezana za energiju. Naš časopis je, uz glavne događaje WPC-a, jedan od naših kanala kontaktiranja studenata i mladih profesionalca širom sveta.

- Premošćavanje geopolitičkih granica radi podsticanja novih odnosa. Naši nacionalni komiteti rade na razvoju lokalnih i regionalnih inicijativa za stvaranje mogućnosti umrežavanja i razmene znanja.
- Integrisanje globalnih perspektiva mladih profesionalnih u energetske debate, favorizovanjem učešća naše generacije na glavnim događajima u industriji ili istraživanjem očekivanja studenata i mladih profesionalaca u karijerama na globalnom nivou.
- Podstičemo putem našeg mentorskog programa, na primer, liderske veštine danas kako bi služili budućnosti industrije.

Vaša karijera je veoma impresivna i motivaciona za druge mlade profesionalce. Koja su ključna dostignuća i prekretnice na vašem profesionalnom putu? Kako biste savetovali mladim stručnjacima da aktivno i svesno usmere razvoj svojih karijera?

Kada pogledam unazad, moje putovanje može biti dobar primer onoga što naša industrija može ponuditi studentima i mladim stručnjacima koji žele da doprinesu jednom od glavnih izazova našeg vremena: snabdevanja sveta energijom.

Iako je put još uvek dug jer sam još u ranoj fazi moje karijere, želio bih podeliti tri glavna saveta. Budite aktivni slušalac i stalni učenik. Počeo sam pre 7 godina u TOTAL-ovom sektoru za istraživanje i proizvodnju nakon završetka poslovne škole i pripravničkog posla u jednoj maloj inženjerskoj firmi. Tokom tri godine radio sam na preoblikovanju načina na koji rukovodimo našim lancem snabdevanja, uvođenjem novih procesa i tehnologija, kao što je industrijska mobilnost. Imao sam sreću da budem okružen izuzetno iskusnim pojedincima različitih iskustava: nabavke, logistike, bušenja, poslova na poljima... Slušanje ovih stručnjaka i postavljanje pitanja kontinuirano mi je pomoglo da bolje razumem kompleksnost i lepotu industrije.

Razmislite o radu u inostranstvu i na terenu da biste otkrili svet i izgradili sopstveni put karijere. Nakon te tri uzbuđljive godine u centrali, gurnut sam izvan moje zone udobnosti i pozvan da se pridružim našim nigerijskim podružnicama u nadgledanju logističkih poslova u glavnoj naftnoj i gasnoj luci zemlje u Onneu. Imao sam 26 godina, i mada sam putovao u raznim zemljama, nikada nisam bio u Nigeriji i nikada nisam radio u inostranstvu. To je životno iskustvo, radikalna transformacija mog ličnog i poslovnog života. Naučio sam dosta iz lokalne kulture dok sam upravljao timom od 50 Nigerijaca, bolje se upoznao sa apstrim poslovima i razvio nove osobne i tehničke veštine u oblasti gde su kretanja ograničena, a operativni pritisak je konstantan.

Konačno, a moj odgovor na vaše prvo pitanje to već ilustruje, pozivam sve učenike i mlade profesionalce naše industrije da proaktivno teže razmeni znanja i mogućnosti umrežavanja uključivanjem u profesionalna društva. Svetski naftni savet mi svakodnevno daje ovu priliku da razvijem svoje veštine i proširim svoje znanje zahvaljujući nizu prijateljskih i poslovnih veza u mnogim zemljama, koji su takođe talentovani pojedinci koji dolaze iz svih delova lanca vrednosti industrije.

Na osnovu vašeg dosadašnjeg iskustva u predsedavanju francuskim Komitetom mladih profesionalaca WPC i vašem angažovanju u vođenju globalne mreže mladih profesionalaca WPC, kako biste savetovali nacionalne komitete mladih profesionalaca da doprinesu rešavanju zajedničkih izazova u generacijskom jazu u industriji?

Generacijski jaz je jedan od ključnih izazova za naftne i gasne kompanije na globalnom nivou. Nakon perioda pada cena nafte, mnoge kompanije ograničile su zapošljavanje i morale su da režu poslove. U isto vreme, mnogi stručnjaci su stizali do kraja svojih karijera. Trebali bismo obezbediti da se ne izgubi ovo dragoceno iskustvo jer neprekidno pomeramo na gore granice naše industrije (nove oblasti, nove energije, veličinu projekata, na primer).

Iako ovaj izazov treba prevashodno rešavati u samim kompanijama, komitete mladih profesionalaca WPC su posvećeni podršci međugeneracijskog dijaloga i razmene znanja. Naš mentorski program, na primer, povezuje studente i mlade profesionalce sa iskusnim višim liderima naše industrije. Putem poziva i sastanaka, studenti i mladi profesionalci mogu razviti svoje poznavanje industrije, izgraditi stručnost u svojim područjima od interesa i biti predstavljeni rukovodstvu. Istovremeno, to je i prilika da mentori uzajamno deluju sa novim generacijama, shvate i razmotre konkretna rešenja kako bi ispunili njihova očekivanja.

Nacionalni komitet za naftu Srbije je veoma ponosan što je u Beogradu održao Simpozijum budućih lidera 2018., u okviru serije WPC događaja posvećenih mladim stručnjacima u industriji nafte i gasa. Takođe nam je veoma drago što ste moderator panela "Inovacije transformišu društvo". Koja su vaša očekivanja od beogradske konferencije i poruka učesnicima?

Želim da budu ponosni na industriju u kojoj rade i da budu potpuno svesni njene uzbudljive budućnosti. Kada sam se pridružio industriji, osećao sam se svakog dana kao da idemo na Mesec. Ovaj osećaj je i dalje veoma živ. Pogledajte danas glavne apstrim projekte: bušimo na više od 2.000 metara ispod mora, preradjujemo naftu i gas na dnu mora, skladištimo i izvozimo hiljade barela dnevno od ogromnih proizvodnih jedinica koje plutaju usred okeana. U preradi i distribuciji, nastavljamo da pomeramo granice kako bi proizveli efikasnije izvore energije i distribuirali ih širom sveta. Još uvek imamo gotovo milijardu ljudi bez odgovarajućeg pristupa energiji - to vam daje predstavu o izazovima koji su pred nama! I moraćemo to učiniti ublažavanjem naših uticaja na životnu sredinu i zajednice! Osim toga, mislim da Simpozijum budućih lidera treba da nam otvara oči. Industrija nafte i gasa nije samostalna, mnoge promene se dešavaju na

energetskim tržištima i njihovom okruženju. Pogledajte transport, na primer, jednog od glavnih potrošača naftnih i gasnih proizvoda. Automobili se elektrifikuju - sutra će takođe biti autonomni. Ovo će uticati ne samo na potražnju, već i na način na koji će daunstrim kompanije služiti korisnicima. Ove promene će sigurno uticati i na vrste potrebnih veština i na oblikovanje karijera. Nadam se da ćemo dobiti šansu da raspravljamo o ovim transformacijama i razmislimo o tome šta je njihovo značenje za našu generaciju.

Konačno, simpozijum sutrašnjeg lidera takođe donosi dosta zabave. Dva prva njegova izdanja u Londonu i Budimpešti pokazala su kako ovaj događaj može pružiti učesnicima mogućnosti povezivanja i razmene znanja, uporedo sa upoznavanjem sa uzbudljivih evropskih gradova. Program koji su naši srpski prijatelji pripremili za ovu godinu je uzbudljiv i radujem se tom susretu u Beogradu

INTERVIEW: Stéphane Rousselet, the Chair of the WPC Young Professionals Committee

The generation gap is one of the key challenges for our companies

Stéphane Rousselet is the Chair of the World Petroleum Council Young Professionals Committee since July 2017, French representative since 2013 and strategy consultant with years of experience in the energy industry.

At the 22nd World Petroleum Congress in Istanbul in July 2017, you were affirmed as WPC Young Professionals Chair for the 2017 – 2020 cycle. How do you see the role and contribution of the Young Professionals Committee to the global WPC agenda and your priorities in this 3-year cycle?

Since the organization was founded back in 1933, the World Petroleum Council has always played a central role in promoting the sustainable supply and efficient use of oil, gas, and other energy resources, connecting public and private leaders of our industry. I believe our generation should contribute to this vision and these three years will focus on shaping the global energy future by bringing together the passion and talents of industry students, young professionals and energy leaders.

To achieve this goal, our committee, representing around 30 countries, works around 5 priorities:

- Connecting future leaders together and to current industry leaders via forums and congresses, such as the Future Leaders Forum in Saint Petersburg in 2019 or the Tomorrow's Leaders Symposium that we host for the third time in Belgrade this year.
- Sharing our passion for the industry and energy-related issues. Our magazine published alongside the main events of the WPC is one of our channels

to reach out to students and young professionals around the world.

- Bridging geopolitical boundaries to foster new relationships. Our national committees are working on developing local and regional initiatives to create networking and knowledge sharing opportunities.
- Integrating global young professional perspectives to the energy debates by favoring the participation of our generation to the major industry events or surveying the career expectations of students and young professionals globally.
- Favoring leadership skills today to serve the future of the industry via our mentoring program, for instance.

Your career is very impressive and motivating for fellow young professionals. What have been the key achievements and milestones in your professional path? How would you advise fellow young professionals to actively and consciously direct their career development?

When I look backward, my journey may be a good example of what our industry can offer to students and young professionals willing to contribute to one of the major challenges of our time: bringing energy to the world.

Although the road is still long as I am still at the early stage of my career, I would like to share three main pieces of advice.

Be an active listener and a constant learner. I started 7 years ago with TOTAL Exploration and Production after graduating from a business school and an apprenticeship in a small engineering firm. During three years, I worked on reshaping the ways we were managing our supply chain by infusing new processes and technologies, such as industrial mobility. I got the chance to be surrounded by extremely experienced individuals from various background: purchasing, logistics, drilling, field operations... Listening to these experts and asking questions continuously helped me better understanding the complexity and beauty of the industry.

Consider working abroad and on the field to discover the world and build your own career path. After these three exciting years in the headquarters, I was pushed outside of my comfort zone and invited to join our Nigerian affiliates to supervise the logistics operations in the main oil and gas harbor of the countries, in Onne. I was 26, and although I traveled in different countries I had never been to Nigeria and had never worked abroad. It was a life experience, a radical transformation of my personal and business lives. I learnt a lot of the local culture while managing a team of 50 Nigerians, got a better understanding of upstream operations and developed new soft and technical skills in an area

where movements are restricted and the operational pressure is constant.

Finally, and my answer to your first question already illustrates it, I invite all the students and young professionals of our industry to proactively seek for knowledge-sharing and networking opportunities by getting involved in professional societies. The World Petroleum Council gives me this chance every day to develop my skill set and broaden my knowledge thanks to various friends and business relationships in many countries, that are also talented individuals coming from all the parts of the industry value chain.

Based on your previous experience in chairing the French WPC Young Professionals Committee and your engagement in leading the WPC global network of young professionals, how would you advise national Young Professionals Committees to contribute to tackling joint challenges in the industry generation gap?

The generation gap is one of the key challenges for the oil and gas companies globally. After the period of dwindling oil prices, many companies limited their recruitment and had to cut jobs. In parallels, many experts are reaching the end of their careers. We should ensure that this precious expertise is not lost as we are constantly pushing the boundaries of our industry (new frontiers, new energies, size of the projects for instance).

Although this challenge should be primarily tackled by the companies themselves, the WPC YP committees are committed to support the inter-generational dialogue and knowledge sharing. Our mentoring program, for instance, connects students and young professionals with experienced senior leaders of our industry. Through calls and get-together meetings, the students and young professionals can develop their understanding of the industry, build expertise in their areas of interest and be exposed to the leadership. At the same time, it is also the opportunity for the mentors to interact with the new generations, understand and discuss concrete solutions to meet their expectations.

The National Petroleum Committee of Serbia is very proud to host in Belgrade the 2018 Tomorrow's Leaders Symposium, as part of the WPC event series targeting young professionals in the oil and gas industry. We are also very happy to have you as moderator of the "Innovation transforming the society" panel. What are your expectations from the Belgrade conference and message to participants?

I want them to be proud of what the industry they are working for and be fully conscious of its exciting future. When I joined the industry, I feel like we were going to the moon every single day. This feeling is still very vivid. Look at the major upstream projects today: we drill at more than 2000 meters under the sea, process oil and gas on the seabed, store and export thousands of barrels a day from massive production units floating in the middle of the oceans. In the refining and distribution, we keep pushing the boundaries to produce more efficient sources of energy and distribute them all around the world. We still have almost 1 billion people without proper access to energy – this gives you an idea of the challenges ahead of us! And we will have to do i mitigating our impacts on the environment and the communities!

3rd TOMORROW'S LEADERS SYMPOSIUM

DOWNSTREAM LANDSCAPE TRANSFORMATIONS

BELGRADE, 17th SEPTEMBER 2018

In addition, I think the Tomorrow's Leaders Symposium should act as an eye-opener. The oil and gas industry is not self-standing, many changes are occurring in the energy markets and their adjacencies. Look at the transportation for instance, one of the major consumer of oil and gas products. Cars are getting electrified – tomorrow they will also be autonomous. This will impact not only the demand but also the way downstream companies will serve the customers. Those changes will also certainly impact the types of skills required and the career path. I hope we will get the chance to debate these transformations and think about what their meaning for our generation.

Finally, the Tomorrow's Leaders Symposium is also a lot of fun. The two first editions in London and Budapest highlighted how this event can provide the participants with networking and knowledge-sharing opportunities while exploring amazing European cities. The program elaborated by our Serbian friends for this year TLS is exciting and I look forward to meeting you all in Belgrade

INTERVJU: Goran Radosavljević, generalni sekretar NNKS-WPC

Promocija mladih profesionalaca novi strateški pravac NNKS-WPC

Goran Radosavljević je generalni sekretar Nacionalnog naftnog komiteta Srbije i profesor javnih finansija i mikroekonomije na fakultetu FEFA u Beogradu.

Od 2014. godine ste generalni sekretar Nacionalnog naftnog komiteta Srbije. Koji su bili ključni pravci aktivnosti i rezultati Komiteta u prethodnom periodu?

Nacionalni naftni komitet Srbije je jedan od najmlađih članova Svetskog naftnog saveta. Pa ipak, od osnivanja 2011. godine, uspeo je da se afirmiše kao udruženje koje inicira i podstiče dijalog između ključnih aktera na nacionalnom, ali i regionalnom tržištu nafte i gasa. Uspeh koji smo do sada postigli održava se stalnim naporima da uvek gledamo korak dalje i pokušavamo proaktivno da pristupimo ciljevima koji su pred nama.

Osnovni ciljevi postavljeni za period od 2014. do 2017. godine su se, pre svega, odnosili na poboljšanje funkcionisanja tržišta nafte i naftnih derivata u Srbiji, prenos znanja i najboljih međunarodnih praksi u Srbiju i zaštita interesa njenih članova u zemlji i inostranstvu, sa posebnim fokusom na regionalnu saradnju. Pored toga, Nacionalni naftni komitet postavio je cilj da postane forum za ključne aktere na tržištu nafte (privredu, akademsku i stručnu javnost i državne institucije). Iz današnje perspektive, sa sigurnošću se može reći da je NNKS, kao deo Svetskog naftnog saveta, te ciljeve i ispunio.

Podržali smo razvoj naftnog sektora u Srbiji, prvenstveno kroz saradnju sa nadležnim ministarstvima (zaduženim za energetiku i trgovinu) i realizacijom četiri međunarodna projekta u cilju prenosa najboljih praksi iz EU u Srbiju, a u vezi su sa suzbijanjem sive ekonomije i borbom protiv ilegalne trgovine, kao i uvođenjem standarda kvaliteta goriva EU i standarda za zaštitu životne sredine.

Na regionalnom nivou, podržali smo i naftne i gasne kompanije u Bosni i Hercegovini da osnuju Naftni komitet BiH i priključe se mreži Svetskog naftnog saveta. Organizovali smo veoma uspešnu stručnu radionicu upravo pod pokroviteljstvom Svetskog naftnog saveta (WPC) na temu „Perspektive naftne industrije u budućem energetsom miksu“ u Beogradu 2016. godine, zatim, predstavili smo NNKS na 22. Svetskom naftnom kongresu u julu 2017. godine u Istanbulu.

Mislim da je najbolji pokazatelj našeg rada u prethodnom ciklusu učešće u radu Programskog odbora 23. Svetskog naftnog kongresa u Hjustonu 2020. godine. Pored velikih zemalja, Srbija je jedna mala zemlja koja ima svog predstavnika u organizacionom odboru najveće naftno-gasne konferencije na svetu koja se organizuje svake treće godine. To je po meni veliko priznanje za naš rad.

Imajući u vidu uspostavljene okvire saradnje i mehanizme razmene znanja u okviru Nacionalnog naftnog komiteta Srbije u ciklusu 2014-2017, koji će biti strateški pravci aktivnosti Komiteta za naredni period?

Nismo izmenili naše strateške planove za naredne godine. U narednom periodu nastavićemo da usmeravamo svoje aktivnosti ka olakšavanju dijaloga sa ključnim nacionalnim akterima, proširenju dijaloga sa drugim naftnim komitetima kroz regionalne i transnacionalne projekte i inicijative, kao i aktivnom učešću i doprinosu globalnim ciljevima Svetskog naftnog saveta.

U narednom periodu dodali smo još jedan strateški pravac – promociju mladih profesionalaca. Ove godine formirali smo naš novi Komitet mladih profesionalaca sa više od 40 članova, kako iz korporativnog sektora tako i iz akademske zajednice. Prva zajednička aktivnost novoformiranog tima Komiteta mladih profesionalaca bila je organizacija međunarodne konferencije „6. Simpozijum budućih lidera“ koja je održana u septembru 2018. godine. Naš sledeći cilj, nakon ove konferencije, biće jačanje regionalne saradnje među mladim profesionalcima.

Pored Vašeg angažmana u Komitetu, Vi ste i univerzitetski profesor ekonomije i bivši državni sekretar u Ministarstvu finansija. Sa ovim dragocenim međusektorskim iskustvom, kako vidite industriju nafte i gasa?

Industrija nafte i gasa je veoma povezana sa akademskom zajednicom i državom. Naftne i gasne kompanije su veoma aktivne u Srbiji u pružanju podrške obrazovanju, kako sekundarnom tako i tercijarnom. Programi saradnje između industrije i akademske zajednice, među kojima bih posebno izdvojio program NIS-a „Energija znanja“, razvijaju različite mehanizme za podršku obrazovnom sektoru na institucionalnom nivou, ali i podršku izuzetnim mladim talentima.

S druge strane, naftne i gasne kompanije su važne za državu (više od 15% svih poreskih prihoda u Srbiji plaćaju ove kompanije), ali sa druge strane njihovo poslovanje u velikoj meri zavisi od državnih propisa i poslovnog okruženja.

Imajući u vidu sve tri perspektive, ovo vam daje bolji pogled na ovaj sektor, posebno na potrebu bliske saradnje između naftnih i gasnih kompanija, akademske zajednice i državnih institucija. Ponekad interes nije isti, sistem Svetskog naftnog saveta (WPC) i njegovi pridruženi nacionalni komiteti kao što je NNKS mogu pomoći da se olakša komunikacija i identifikuju zajednički interesi.

Kako se mogu ojačati veze između obrazovnog sektora i potreba tržišta u korist razvoja industrije?

Kao što sam već pomenuo, projekat „Energija znanja“ koji sprovodi NIS u Srbiji je veoma dobar primer saradnje između akademskog i korporativnog sektora. Međutim, to je samo jedan segment saradnje. Mislim da akademska zajednica može mnogo da pomogne industriji u procesu transformacije, rukovodeći aktivnostima istraživanja i razvoja u sektoru. Istovremeno, akademskoj zajednici su potrebne precizne informacije iz industrije kako bi usmerila svoje aktivnosti istraživanja i razvoja, kreirala nastavne planove i programe i obezbedila kvalitet ljudskog kapitala koji je industriji neophodan. Industriji su potrebni novi ljudi, jer će mnogi današnji lideri biti penzionisani u narednih 10-15 godina. Potrebe tržišta u narednih 10-15 godina takođe će biti drugačije i ako danas ne sarađujemo u stvaranju adekvatne radne snage, industrija neće biti spremna da odgovori na buduće izazove.

Kao domaćin i organizator održanog „Simpozijuma budućih lidera“ pod pokroviteljstvom Svetskog naftnog saveta u Beogradu, da li nam možete reći kakva je Vaša poruka učesnicima konferencije bila?

Srbija je vekovima bila raskrsnica između Istoka i Zapada. Svi naši gosti, učesnici ovog skupa tokom kratke posete Beogradu, osetili su kulturni miks u Srbiji i mogu slobodno da kažem da su i uživali u njemu – od arhitekture do nacionalne kuhinje i otvorenog prijateljskog mentaliteta naših ljudi. I sam Beograd se nalazi na ušću dve velike evropske reke, Dunava i Save, i nadamo se da će Nacionalni naftni komitet Srbije, kao deo Svetskog naftnog saveta biti i ušće dobrih i inovativnih ideja u godinama koje dolaze.

INTERVIEW: *Goran Radosavljević, Secretary General of the NPCS-WPC*

The promotion of young professionals - one more NPCS-WPC strategic direction

Goran Radosavljević is Secretary General of the National Petroleum Committee of Serbia and Professor of Public Finance and Microeconomics at FEFA Faculty in Belgrade..

You have been Secretary General of the National Petroleum Committee of Serbia since 2014. What have been the key directions of activities and main accomplishments of the Committee in the past cycle?

The National Petroleum Committee of Serbia is one of the youngest members of the World Petroleum Council. Yet, since the onset of its activities in 2011, the Committee has managed to affirm itself as an association catalyzing dialogue among key stakeholders on the national, but also regional petroleum market. The success we have achieved so

far is maintained by our continuous efforts to always look a step farther and try to proactively approach the goals ahead of us.

The principal goals set for the period 2014-2017 included, first and foremost, improving the functioning of the oil and oil products market in Serbia, the transfer of knowledge and best international practices to Serbia and protection of its members' interests in the country and abroad, with special focus on regional cooperation. In addition, the NNKS-WPC set as its goal to become a forum for key stakeholders on the oil market (economy, academic and professional public and state institutions). From today's perspective, it is safe to say that the NNKS-WPC has fulfilled all those goals.

We have supported the development of the oil sector in Serbia, primarily through cooperation with the competent ministries (in charge of energy and trade) and realization of four [international cooperation projects](#) for the transfer of best practices from the EU to Serbia related to combatting grey economy and fight against illegal trade, as well as the introduction of EU fuel quality and environment protection standards.

On a regional level, we have also supported oil and gas companies in Bosnia and Herzegovina to create the Petroleum Committee of Bosnia and Herzegovina, and to join the WPC network. Finally, we organized a very successful WPC Expert Workshop on “Perspectives of the Petroleum Industry in the Future Energy Mix” in 2016 in Belgrade, presented NNKS in 22nd World Petroleum Congress in July 2017 in Istanbul. I think that best result of our dedicated work in the previous cycle our participation in the Program Committee for 23rd World Petroleum Congress in Houston 2020.

**PERSPECTIVES OF THE PETROLEUM
INDUSTRY IN THE FUTURE ENERGY MIX**

METROPOL PALACE HOTEL BELGRADE

Having in mind the established frameworks of cooperation and knowledge-sharing mechanisms within the National Petroleum Committee of Serbia in the 2014-2017 cycle, what will be the strategic directions of activities of the Committee for the coming period?

We have not amended our strategic plans for the coming years. In the forthcoming period, we will continue navigating our activities towards facilitating dialogue with key national stakeholders, expanding dialogue with other petroleum committees through regional and transnational projects and initiatives, as well as actively participating and contributing to the global agenda of the World Petroleum Council.

We also added one more strategic direction – the promotion of young professionals. We have formed this year our new Young Professionals Committee with more than 40 young members, both from the corporate sector and academia. The first joint activity of the newly formed Young Professionals Committee team shall hosting of the international conference “Tomorrow’s Leaders Symposium” in

September. Our next goal, after the TLS conference will be to strengthen regional cooperation among young professionals.

In addition to your engagement in the Committee, you are university professor of economics and former State Secretary at Serbian Ministry of Finance. With this valuable cross-sectoral experience, how do you view the oil and gas industry?

Oil and gas industry is highly linked with academia and government. Oil and gas companies are very active in Serbia in supporting education, both secondary and tertiary. Industry-academia cooperation programmes, among which I would specifically single out the “Energy of Knowledge” corporate programme of NIS, develop diverse mechanisms to support the education sector both on institutional level, but also through support to exceptional students.

On the other side, oil and gas companies are important for state (more than 15% of all tax revenues in Serbia are paid by O&G companies), but also highly depend on state regulations and business environment. Having in mind all three perspectives, this gives you better a view of this sector especially of necessity of close cooperation between oil and gas companies, academia and state institutions. Sometimes interest is not the same, the WPC system and its associate national committees like NNKS can help to facilitate communication and identify joint interests.

How can links between the education sector and the market needs be strengthened to benefit the development of the industry?

As I have mentioned, the “Energy of Knowledge” project conducted by NIS in Serbia is a very good example of collaboration between the academic and corporate sector. However, that is only one segment of cooperation. I think that the academia can help the industry in its transformation process by leading the R&D activities in the sector. At the same time, academia needs precise inputs and process data from industry in order to direct its R&D, create syllabuses and teach workforce with needed skills. The industry needs also fresh human capital, as many of today’s leaders will be retired in next 10-15 years. Market needs in next 10-15 years will also be different and if we do not cooperate today creating that workforce, industry will not be ready to respond to future challenges.

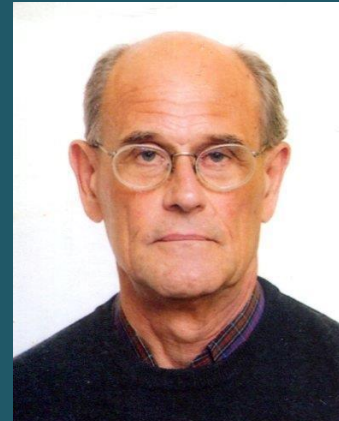
As host of the upcoming WPC “Tomorrow’s Leaders Symposium” in Belgrade, what is your message to the conference participants?

Serbia has for centuries been the crossroads between the East and the West. I hope that even during a short visit to Belgrade for our conference, the guests will feel and enjoy this cultural mix in Serbia – from architecture to the national cuisine and open friendly mentality of our people. Belgrade itself is on the confluence of two major European rivers, the Danube and the Sava, and we are hoping to make the TLS event also a confluence of good and progressive ideas. We look forward to welcoming you all!

Piše Aleksandar Nedučič

Radionica premošćavanje generacijskog jaza u industriji nafte i gasa

Generalna tema *Radionice* je bila :

PREMOŠĆAVANJE GENERACIJSKOG JAZA U INDUSTRIJI NAFTE I GASA i razrađena je u šest grupa sa podtemama:

Grupa I : **Šta je važno Milenijalcima i kako se naftna industrija prilagođava**

Grupa II : **Inovacije u akademskom i poslovnom kooperacijskom mehanizmu**

Grupa III : **Osnaživanje javne percepcije i privlačnosti industrije - uloga društvenih medija**

Grupa IV : **Izazovi transformacije naftne industrije i sigurnost posla u budućnosti**

Grupa V : **Zadržavanje talentovanih u industriji**

Grupa VI : **Premošćavanje rodnog jaza i snaženje uloge mladih žena u industriji**

Grupu I (**Šta je Milenijalcima važno i kako se naftna industrija prilagođava?**) je predstavio **Nastas Mihajlović** (YPC Srbija).

Obuhvatili smo u osnovi dve različite generacije po godinama starosti, milenijalce i starije, i pokušali da vidimo šta su očekivanja i šta su razlike u ciljevima u pogledu rada kompanije i njegovog poboljšanja. S jedne strane je generacija stabilnosti, a s druge je

generacija (milenijalaca) promena, ljudi koji nisu spremni da koriste puno vremena na planiranje, koji su spremni da iskuse nešto novo. Ono što je diskutovano je šta kompanije mogu da urade da obezbede potrebne instrumente da se milenijalci razvijaju, da opravdaju očekivanja i donesu kompaniji prihod. Put prilagođavanja vide kroz instituciju *timova projekata* na čelu sa vođama projekta (tzv. *projektno orijentisane kompanije*) gde mladi mogu da sa svojom energijom, idejama, voljom da radikalno menjaju stvari dođu do izražaja, za razliku od klasično organizovanih kompanija gde njihov glas teško dopire do onih (starijih) visoko pozicioniranih na hijerarhijskoj lestvici, onih koji odlučuju.

Drugi način efikasnog angažovanja mladih vide u formiranju grupa koju će činiti rukovodioci srednjeg, drugog ili trećeg nivoa i stručnjaka različitih profila, koji se sastajati jednom mesečno ili kvartalno, prodiskutovati svoje ideje, predloge i načine da to ostvare.

Sledeći govornik je bila **Vlada Streletskaya** (YPC Rusija), ispred Grupe II (**Inovacije u akademskom i poslovnom kooperacijskom mehanizmu**) u kojoj su bili predstavnici srpskog, ruskog i iranskog *Komiteta Mladih Profesionalaca*.

Reč je o saradnji akademskih institucija, univerziteta i instituta sa jedne strane i privrede, u uspostavljanju novih formata koji će se konstantno unapređivati. Dugoročna i snažna kooperacija sa naftnom i gasnom privredom je neophodna u podršci koja se manifestuje pokrivanjem troškova istraživanja, nabavkom neophodne opreme i materijala. NIS a.d.

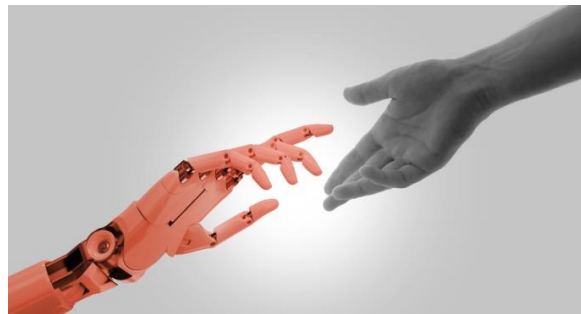

je, (uostalom, kao i MOL), dobar primer široke, strateške, dugoročne saradnje sa univerzitetima i različitim mehanizmima saradnje. Oni se ogledaju u razvijanju programa na univerzitetskom nivou posvećenih ljudskim resursima koji im trebaju, formiranju fonda za najbolje studente za studije na najboljim univerzitetima u Rusiji, uspostavljanju zajedničkih istraživanja i razvojnih aktivnosti. Fokusirani su na poboljšanje saradnje, kako da se poboljša njen kvalitet, jer, veoma često se ostaje na nivou forme a kvalitet nije dovoljno dubok. Fleksibilniji formati saradnje su potrebni, veće poverenje je potrebno izgraditi. Često se dešava da univerzitetima trebaju podaci koje privreda nije rada da dostavi i podeli sa njima iz razloga bezbednosti. Studenti ili doktoranti često nemaju način da dođu do kompanije da urade veoma primenjena istraživanja na kompanijskom nivou. Zaključak je da format postoji ali mora biti dublji, konsultacije mogu da budu neformalne ali moraju biti češće. Kompanija treba, na pr., da pravi prezentacije o svojim potrebama, o nedostacima sa kojima se suočava u procesu rada, i to na godišnjem nivou, tako da univerzitetski timovi mogu da razviju istraživanja

koja će biti primenjena sledeće godine, ili da naprave program istraživanja za sledećih nekoliko godina.

Rad Grupe III (**Osnaživanje javne percepcije i privlačnosti naftne industrije – uloga društvenih medija**) je predstavila učesnica iz Omana, **Wafa Al-Mukhaini**.

Došli su preko kraćeg brejnstorminga do toga da je obrazovanje najvažnije za postizanje postavljenog cilja, koji je tema rada. Najveći deo javnosti ima oskudna znanja o naftnoj industriji, drugi imaju pogrešnu predstavu ili imaju negativan stav prema njoj (zagađuje okolinu, itd.). Treba ih stoga obrazovati, podići nivo saznanja o tome šta se preduzima, šta su naše odgovornosti. Radi se to kroz društvene medije, fokusiramo se na savremene (Instagram, Fejsbuk, Tviter), a ne klasične medije kao TV (kaže, niko više ne gleda TV). Sledeće je format kreativne interakcije - ako koristite ove moderne medije imate ograničen prostor (jedna fotografija, određen broj karaktera) i morate biti kreativni i mudri da kroz ograničen prostor pošaljete pravu poruku. Moja kompanija, PDO (Petroleum Development Oman), kroz tzv. *in country value activities* putem Tvitera i Instagrama obaveštava o koracima koje preduzima za državu, za lokalnu zajednicu, a to su dobrovoljni rad i humanitarni rad, što je veoma dobro prihvaćeno u javnosti.

Robert Kuntner je rekao da je naftna industrija kompleksna i daleko je od običnog sveta, zato su potrebne kratke i lake poruke bliske širokom krugu ljudi, konstantno ih treba slati, ne skakati sa teme na temu, ali i otvoriti mogućnost dvosmernom obraćanju i komunikaciji. Na društvene medije se

danas gleda kao na sveti gral komunikacije, jer stižu do mnogo ljudi širom sveta.

Najveći problem je što nemamo poruku. Ako hoćeš da privučeš najbolje talente imaš konkurenciju u Guglu, Tesli, koje imaju globalnu priču, jer su jedinstvene kompanije, veoma inovativne. Nama treba poruka, što je teško postići jer naftna industrija jeste globalna industrija ali ima mnogo kompanija. Dobra inovativna poruka, koja će privući pažnju ostaje da se nađe, i pošalje.

Ispred Grupe IV, u kojoj su učestvovali predstavnici Srbije, Omana i Irana, na temu **Izazovi transformacije naftne industrije i sigurnost posla u budućnosti** je govorio **Ali Rahnehsin** (YPC Iran).

Nabrajanjem izazova sa kojima je suočena industrija nafte, u situaciji kada su smanjeni i cena nafte i njena proizvodnja, dolazi se do korišćenja najboljih osobina pula talenata u kompanijama, klimatskih promena, digitalizacije, posebno u delu prerade. Zatim, to su i problem za neke kompanije u nalaženju načina obezbeđenja sredstava (sponzorstva) za nabavku novih, skupih tehnologija, kao i mobilnost. Približno deset zemalja svojom politikom uspevaju u upravljanju ovim izazovima, smanjujući ih (Kanada, Norveška, SAD, ...).

Kada su sigurnost posla (radnog mesta) i mogućnost nalaženja posla u pitanju, na njih možemo uticati fleksibilnošću i strukturnim promenama organizacije svoje kompanije. Sledeće su potražnja, ponuda i cena proizvodnje. Sa njihovim rastom raste potreba za novim zapošljavanjem. Sa stvaranjem novih tehnologija takođe otvaramo nove mogućnosti i opcije za zapošljavanje i stručnjaka i mladih.

U ime Grupe V (**Zadržavanje talentovanih u industriji**) govorila je **Laura Garcia Chiquero** (YPC, Španija).

Ključna uloga *WPC Young Professionals Committee* je da se podigne glas mladih. Šta je prvo nas privuklo naftnoj industriji, diskutovali smo u Grupi koju su

činili predstavnici Rusije i Irana kao zemalja proizvođača, i Srbije i Španije koje nisu vrhunski proizvođači. U prvim zemljama je to bez diskusije top izbor kompanije, a u drugim zemljama su to društvena korist (benefit) i dobre plate. Za privlačenje ljudi je veoma važna saradnja univerziteta i kompanija, ali ipak smo mi zaposleni u naftnoj industriji najbolji nosioci marketinga pričajući o karijeri, razvoju, plati. Najbolji smo promoteri govoreći o navedenom u neposrednom kontaktu sa potencijalnim budućim kolegama. I pred društvenih medija je ovaj pristup efikasniji, više mu se veruje. Kada se govori o tome kako zadržati talente, treba znati da je mlada generacija, u odnosu na svoje roditelje, pre za priznanje i tretiranje kao talenta nego za benefite koje pozicija u kompaniji donosi, i dobru platu. S obzirom na brzine promene koje se dešavaju u našoj industriji, neophodna je kontinualna obuka mladih, gotovo na dnevnoj bazi, kako bi poboljšali svoje sposobnosti i time bili spremni da odgovore na nove izazove.

Ispred Grupe VI (**Premošćavanje rodno jaza i snaženje uloge mladih žena u industriji**) je govorila **Bojana Milutinović** (YPC Srbija).

Osim razloga rodnoj neravnopravnosti koji su identifikovani od strane WPC-a kao obrazovni, ekonomski, profesionalni i priroda polova, smatraju da su značajni još i uticaj vladine politike na izbor ljudi u industriji zasnovanoj na rodnoj pripadnosti, i uticaj religije, jer ima zemalja u kojima su muškarci favorizovani. U većini slučajeva se u naftnoj industriji manifestuje prisustvom muškaraca na višim pozicijama, nejednakosti u platama i učešćem na određenim radnim mestima. Pitanje je da li se to dešava zbog stvarne rodne neravnopravnosti ili zbog određenih prednosti i sposobnosti muškaraca i žena, jer na primer, imamo daleko više muškaraca na bušenju nafte i gasa, i obrnuto, daleko više žena na HR poslovima.

To je moguće rešiti većom posvećenošću uvođenju raznih programa na nivou vlade, koji će se spuštati dalje na nivoe kompanija. Nakon na taj način izmenjene politike, sledi promena razmišljanja u kulturološkom smislu, što je po njihovom mišljenju kritično, i zatim, postavljanje uzora. Ovo je veoma bitno, jer u naftnoj industriji nemamo dovoljno (mladih) žena kao uzor, najveći broj izvršnih

direktora i viših rukovodilaca su muškarci. Ako se rečeno i uradi, moraju se meriti rezultati u kontinuitetu, i upoređivati i procenjivati urađeno sa drugim kompanijama u industriji.

Šta su rizici, i šta učiniti da u kompaniji ne bude više rodne nejednakosti? Da li se tu radi samo o kompetencijama - ako se fokusiramo samo na njih ne znači da ćemo doći do rodne ravnoravnosti; da li je to samo pol - onda rešavamo to sa 50% žena i 50% muškaraca, ali da li je to najbolje rešenje za firmu; da li su to žene sa najboljim kompetencijama, da li je to iskustvo ili kvalifikacija, ili je to samo broj žena i muškaraca na liderskim pozicijama? Šta je pravi miks svega iznetog? Ono što želimo da vidimo u budućnosti je broj žena i muškaraca na liderskim pozicijama, svi sa kompetencijama odgovarajućeg uzora. Suština je da postignemo da priznajemo i cenimo razlike između muškaraca i žena, da nismo isti ali smo jednaki, nismo isti ali moramo imati jednake mogućnosti.

Ako bismo imali prilike da nešto promenemo sutra, na šta bismo ukazali WPC-u? Jedna od ideja koju bi

trebalo uzeti u obzir u cilju smanjenja stepena rodne nejednakosti su jednake plate za jednake kompetencije i pozicije. U Srbiji se radi na tome (iste plate za iste platne razrede), radi se na tome i u NIS-u (za iste pozicije ista plata), ne tražeći pri tom povećanje nego da se dobije na bazi učinjenog i postignutog. O tome se govori ali se ne dešava, zato se treba uveriti da li kompanija stvarno radi ono što kaže da namerava da uradi.

Na pitanje zašto ima toliko malo žena koje stvarno žele da budu na vodećim pozicijama, odgovor je da je to zbog tekuće, vladajuće percepcije o upravljačkoj strukturi. Uzor je muškarac, postavljanjem modela/uzora da se radi o jakoj, odlučnoj osobi, fokusiranoj na posao, profit, efikasnost - postavljanje dakle nečega što zaista nije prirodna vrsta ponašanja i stila svojstvenog ženi. Ako osiguramo promenu percepcije vodeće strukture korak po korak, možda će se napraviti razlika, prvi korak je recimo da u kompaniji treba da bude 40% žena na liderskim pozicijama. Možda u startu one neće biti najkompetentnije, možda će biti muškaraca koji su kompetentniji, ali bar pružimo priliku i dozvolimo ženama da rade taj posao na toj poziciji, i postavimo time neki novi uzor. Nakon nekog vremena vratimo se na bazu kompetencije.

Zanimljivo je bilo pitanje u diskusiji potom, kako se odupreti izazovu koji se nameće u slučaju da treba postaviti ženu na lidersku poziciju, uzimajući u obzir put do cilja kome se teži u postizanju rodne jednakosti/ravnopravnosti „ciljanim“ brojem žena na takvim mestima, a znajući da postoji u kompaniji muškarac sa boljim karakteristikama. Odgovor je bio da se možda, s obzirom na subjektivnost onoga ko postavlja na navedene pozicije (bazirano na ličnoj percepciji), zanemaruju neke kompetencije koje do izražaja ne moraju da dođu odmah, ali radeći na drugačiji način u drugačijim situacijama one „isplivaju“. Bolji izbor na startu ne mora to i da znači i na koncu.

Panel – Inovacija menja društvo

Piše: Aleksandar Nedučin

Moderator je bio: **Stephane Rousselet, predsednik** WPC YPC, Francuska

Učesnici: **Đorđe Đorđević**, Innovation Manager, ICT HUB, Srbija

Dr. Riverson Oppong, Consultant, Global Energy Solutions, Rusija

Stephanie Verin, Founder, SV Crypto Consulting, Švajcarska

Đorđe Đorđević je istakao da se sve se menja ulaskom u novu industrijsku revoluciju, kompanije, dobavljači, klijenti, tržišta, biznis modeli, čak i najveće kompanije menjaju svoj biznis model, što je bilo nezamislivo pre 10 godina. Najinteresnije je da bi naftna industrija mogla najviše da se menja. Odvija se revolucija saobraćaja uvođenjem električnih automobila, autobusa i kamiona. Naftne kompanije moraju da menjaju način kako da se nose sa konkurencijom, sa izazovima zaštite sredine, moraju da menjaju internu organizaciju što će se pokazati kao najteži zadatak. Zajedno sa srpskom naftnom kompanijom radimo od marta ove godine na organizovanju prvog naftnog hakatona (skup stručnjaka na softverskim projektima) sa srpskim startup firmama i imamo tri sjajna rešenja. Najveći izazov je bio kako povećati prodaju na pumpnim stanicama, i to svega ostalog što nije gorivo, a to je tražilo na neki način promenu biznis modela.

Naftna industrija je bila najsporija u menjanju i razvijanju jer je kapital, koga je nekad bilo u izobilju, počeo da se smanjuje zbog pada cene nafte a kompanije su navikle da rade na stari način. S druge strane povećanje korišćenja robotike i veštačke inteligencije će smanjiti troškove i povećati produktivnost, ali da bi se primenile nove tehnologije traži se novo, duboko razumevanje mogućnosti i potrebe inicijalnih ulaganja. Suočavamo se danas sa obiljem resursa i podnošljivim periodom

što se tiče cene nafte, i ne vidimo povećanje profita u sledećih nekoliko godina. Ali duboka tehnološka poboljšanja razaraju stari način rada. Ljudi traže od poslodavaca da budu fleksibilniji zahtevajući promene u radnom okruženju. Ljudi se spremaju za nove veštine i sposobnosti. Da bi se primenule nove tehnologije, ključ transformacije su ljudi, to nije robotika ili veštačka inteligencija, za to treba razmišljati na pravi način, razmišljanje je otvoreno za inovacije i bukvalno menja sve. Kada menjate mišljenje menjate procedure, moguće je lako doći do inovacije. Naftne kompanije su prepoznale brend, imaju ogromne količine podataka koje mogu koristiti na toliko mnogo različitih načina; određeni nivo odanosti prema kupcima, klijentima, korisnicima, partnerima, je nešto što vaša kompanija može koristiti kao svoju prednost, što manje kompanije nemaju.

Dr.

Riverson Oppong je govorio kako će nove tehnologije transformisati industriju i društvo i kako to utiče na naftu i gas. Puno buke i konfuzije ima oko novih tehnologija, one dolaze iz raznih uglova naučnog miljea industrije, one bi trebalo da deluju pozitivno na ekonomiju i društvo.

Ono što tražimo su tehnologije koje rešavaju određeni problem koji postoji dugo vremena u društvu, bez obzira da li se radi o naftnoj i gasnoj industriji, hemijskoj industriji, energetici. Važno je poštovati pravila smanjivanja nivoa ugljen-dioksida i održive energije. Posebno u poslednjih pet godina izdvojile su se kao *potencijalno ekonomski razarajuće tehnologije (Potentially Economically Disruptive Technologies¹)* – mobilni internet, „internet stvari“, tehnologija oblaka, napredna robotika, autonomna vozila, skladištenje energije, 3D štampa, napredni materijali, nove tehnologije istraživanja nafte i gasa. „Razarujuće“ tehnologije su te koje u značajnoj meri menjaju poslovni ili industrijski način delovanja, često puta forsirajući kompanije da menjaju način

¹ Razarajuće u smislu da svojim napretkom imaju potencijal da preoblikuju svet u kome živimo i radimo, da transformišu život, posao i globalnu ekonomiju. Identifikovano je 12 tehnologija, procenjuje se da godine 2025. njihova primena „could have a potential economic impact“, između 14 i 33 hiljade milijardi dolara. Više [OVDE](#)

pristupa poslu ili riziku, gubeći pri tome udeo na 24tržištu ili postajući irelevantni na njemu. Veruje da su naftna i gasna privreda vrlo adaptibilne, obrazlažući to time da se u situaciji kada su u krizi pojavljuju nove tehnologije i tehnike. Isto je i sa uslugama, pa tako kompanije koje se bave bušenjem proširuju svoj obim usluga obuhvaćenih osnovnim ugovorom o najmu platforme (Directional Drilling, Mud Logging, Real Time Data Streaming, Managed Pressure Drilling, Casing Running). Na nekoliko slajdova je pokazao novosti u oblasti bušenja – automatizacija aktivnosti koje se ponavljaju, dobijanje geomehaničkih karakteristika stena sa senzora visokofrekventnih vibracija.

Zaključio je da vreme izazova pokreće inovacije, da *razarajuće tehnologije* omogućuju industriji ekonomski kontinuitet, kontinuitet sigurnosti i povrh svega, da je budućnost za inženjere svetla, jer se nove i uzbuđljive tehnologije razvijaju svakodnevno.

Stephanie Verin, uz opasku da dolazi iz okruženja koje ne pripada naftnoj industriji, da donosi drugi pogled na problematiku o kojoj se govori, kada je reč o inovacijama (a one, nove tehnologije i *razaranje* je pomenuo svaki govornik do sada), prenela je prospekciju Svetskog Ekonomskog Forumu da će 2025. godine blokčejn (*blockchain²*) tehnologija *razariti* sve tehnologije. Druga stvar je saradnja, i tu se ne misli na saradnju u okviru jedne iste industrije. Predsedavajući gore pomenutog Forumu uvodi novi koncept, „sistem orijentisanog pristupa“, po kome, da bi se pokrenula jedna inovacija treba povezati sve tačke sistema. Jedna tehnologija se ne tiče samo jedne industrije i jednog sistema, nego svih. Važno je da kada govorimo o inovacijama da pokušamo da proširimo kako granice našeg uma tako i vidike, da

² To je baza podataka koja se ne nalazi na jednom mestu, već je čine manje baze (blokovi) međusobno digitalno povezani, koji sadrže informacije o digitalnim transakcijama bilo koje vrste. Za razliku od klasične *on-line* baze, omogućava komunikaciju sa više servera. Opširnije [OVDE](#)

sarađujemo svi zajedno i vidimo kakva je primena od jedne do druge stvari. Treća stvar o kojoj je ovde već govoreno je generacijski jaz i rodna ravnopravnost koji se u pojavnom obliku razlikuju u njenom okruženju u odnosu na naftnu industriju...

Najveći deo vremena je posvetila elaborirajući strukturu i prednosti blokčejn tehnologije, koja je posebno primenljiva u naftnoj i gasnoj industriji, u kojoj ima velik broj direktnih i indirektnih učesnika, gde postoji postoji bezbroj transakcija – novca, podataka, informacija, proizvoda itd. Ova tehnologija vraća podatke u ruke korisnika, oslanjajući se na decentralizovanu mrežu kompjutera, verifikuje i čini punovažnim sve transakcije bez posrednika, a gotovo da isključuje hakovanje. Karakteristike su joj da je ireverzibilna, postojana, anonimna, brza, globalna, sigurna.

S druge strane, blokčejn je energetski veoma zahtevan (dat je primer: jedna bitcoin transakcija koristi 800 kWh, u poređenju sa 10.000 Visa transakcija za čega je potrebno 170 kWh), tako da je to u ovom momentu ograničavajući faktor primene.

Navodi kao primer jedne od prvih primena u naftnoj industriji formiranje blokčejn konzorcijuma koji su činili BP, Statoil, Shell, Societe General i još neke kompanije za isporuku nafte China Chemical Corp. Za aktivnost transakcije verifikovanja upućivanja tankera je trebalo 25 minuta umesto tri sata, koliko

je u proseku potrebno ako se radi kao do sada, na „klasičan način“.

U diskusiji koja je usledila, u kojoj su uzeli učešće svi učesnici panela, najzastupljeniji je bio **Dorđe Dorđević**.

U pojašnjenju zaostajanja naftne industrije u inovativnom procesu, rekao je da je naftna industrija bila motor promena i inovacija 80-ih i 90-ih, ali je potom sporo išla i promena svesti ljudi i promena organizacione strukture kompanija na putu adaptacije novim okolnostima i inovacijama. Druge industrije i novi manji igrači mogu se približiti i možda je prevazići u sledećoj deceniji. Prvi korak u svakoj saradnji je obrazovanje, i podseća na dvodnevni seminar „Inovativni dani“ posvećen *Internet stvari* i *Veštačkoj Inteligenciji* održan od strane njegove kompanije za IT tim NIS-a, koji je bio veoma inspirativan i sa sjajnim odzivom u smislu aktivnog i kreativnog učešća mladih stručnjaka. Rad u agilnim timovima je nešto što će stvarno menjati kompaniju.

Sledeće pitanje moderatora je bilo šta velike korporacije mogu da urade da olakšaju saradnju sa startup firmama i inovatorima van industrije, jer iako se radi o inovativnoj industriji puno toga se dešava van nje.

Razlog rada sa startup firmama je to što neke od njih imaju nove tehnologije razvijene do određenog stepena, brzo se prilagođavaju novim tržišnim okolnostima, okretne su. Ima više načina ostvarivanja zajedničkog rada (akvizicija, najam dela ljudi) ali u najvećem broju slučajeva su striktni i krute procedure korporacija te koje stoje na njegovom putu.

Kada govorimo o startapu, vidimo ga kao paradigmu, predstavlja kompletan pristup načinu kako primeniti nova rešenja i prilagoditi ih, ne trošeći na to godine i mesece, uraditi sve u roku od mesec dana sagledavši da li je rešenje dobro ili ne, ili odlučiti koji korak treba preduzeti i produžiti dalje. Velike sisteme učimo kako inovirati kao startapovi, učimo ih metodologiji koju oni primenjuju, razgovarajući sa klijentima, ne prepuštajući agencijama da vode istraživanja koja traju godinu dana i koja nisu više vredna kada se završe. Preporučena je knjiga Erika Risa (Eric Ries) „STARTUP WAY“ gde objašnjava kako svaki veliki sistem može da prilagodi sve metodologije koje koriste startapovi (izgleda nezamislivo da sistem od 15.000 i više ljudi može da se adaptira na nešto kao firma od troje ljudi).

Na pitanje, da imate svoju kompaniju, šta bi sa aspekta inovacije u jednoj reči trebalo uraditi da bi ona bila konkurentna u budućnosti, („inovacija je imati posla sa problemom za koji predviđamo da ćemo ga imati, do njega još nije došlo“) odgovor je bio *decentralizacija*, a na pitanje da li se to može smatrati i *diverzifikacijom*, odgovoreno je potvrdno.

Na kraju je konstatovano da je otvoreno veoma mnogo tema od kojih će se neke verovatno naći i na sledećim konferencijama. Čini se da je gotovo u svim izlaganjima i diskusijama provejavala neophodna potreba za promenom i svesti ljudi i načina organizovanja kompanija kako bi se što brže prilagodilo promenama koje se dešavaju iz dana u dan, brzinom koja čini da ih i ponekad nismo ni svesni. I da uloga čoveka, i pored visokih dometa robotizacije i veštačke inteligencije nikako ne biva potisnuta u drugi plan, nego, verovatno, postaje još važnija.

Svetski naftni Savet (WPC – World Petroleum Council) je inače pokazao posebno uvažavanje *Mladih Profesionalaca* time što je njihovog predsednika *Komiteta* na nivou WPC-a imenovao za člana svog Izvršnog Odbora.

Piše Vladimir Spasić

Rat za talente

„Na osnovu ličnog iskustva, mogu da kažem da vas ništa neće učiniti uspešnim kao što to može da uradi strast, ništa vas neće naterati da se suočite sa svim mogućim preprekama i izazovima i da iz svega izađete snažniji. Dakle, ako je naftna industrija vaša strast, moj savet je da je ne napuštate jer će to biti jedna od najgorih odluka koje ćete ikada doneti.“

Ovako je Alahdal A. Hussein, osnivač Oil Industry Insight, analitičke i poslovne platforme, odgovorio na pitanje jednog od 300.000 pratilaca na LinkedIn-u - da li se isplati ostati u nafno-gasnoj industriji ili je bolje napustiti je. Husein kaže da student koji mu je postavio ovo pitanje nije jedini koji je poslednjih godina zabrinut, većina sebi postavlja ovo pitanje.

Ostanite, postanite bolji, radite naporno, prepoznajte ono što vas zanima, saznajte više o tome, pohađajte neku obuku ako možete, poboljšajte svoje prisustvo na mrežama, povežite se sa ljudima u vašoj oblasti, postavite im pitanja, učinite sebe vidljivijim, prisustvujte konferencijama, proširite svoju mrežu, i verujte mi, prilike će doći, a ako se to ne desi, stvorite ih sami, poručio je on u tekstu *My advice to oil & gas young professionals, fresh grads, and students.*

Kriza desetkovala kadrovsku osnovu

Mnogi stručnjaci za ljudske resurse tvrde da je u industriji nafte i gasa u toku "rat za talente". Najnovija kriza smanjila je broj onih koji su nadareni i samim tim neophodni da bi zaposleni u sektoru obavljali zadate poslove i donosili profit u budućnosti. I to se ne odnosi samo na mlađe radnike

sa tehničkim veštinama, naftnim i gasnim kompanijama su potrebni i rukovodioci na višim pozicijama.

U medijima se dosta priča o rastućoj krizi u vezi sa radnom snagom u sektoru nafte i gasa. Prosečna starost radnika je od 45 do 60 godina, a mnoge procene govore da je više od polovine zaposlenih u godinama za penziju.

Čini se da najveći strah leži u mogućnosti da se izgubi ogromno znanje jer radnici sa 30 do 40 godina napuštaju industriju.

Način na koji će industrija rešiti generacijski jaz da bi obezbedila prenos vitalnog znanja će definisati njenu sudbinu u narednim decenijama, navodi se u tekstu *The Oil and Gas Knowledge Curve: Young Professionals in Energy Allows the Torch to be Passed & Knowledge Transfer to Flourish.*

Les Csorba, šef ispostave HR kompanije Heidrick & Struggles u Hjustonu, smatra da su Generacija X i mlađi naraštaji spremni da preuzmu najodgovornije pozicije u sektoru nafte i gasa.

Sledeća generacija lidera, prema njegovim rečima, ima ogromnu priliku, bez presedana u industriji nafte i gasa, u narednih pet do deset godina iz nekoliko razloga:

- Povlačenje baby boomer generacije se nastavlja
- Obnovljena je potražnja za tehnološki orijentisanim liderima (uključujući big data i analitiku)
- Nedostatak ulaganja u lidere kada se desio njihov odliv tokom krize.

“Naredna decenija nudi fantastičnu priliku za sledeću generaciju ako su spremni da upravljaju tektonskim promenama i da istraju u vremenu “lower for longer”. Ako su spremni da iskoriste široko postavljene uloge kako bi se razvili i u nekim neočekivanim pravcima, i da predvode svoje kompanije u oblastima koje nisu deo njihove uže specijalnosti”, navodi Csorba.

Na drugoj strani, Chad Hester, šef kancelarije HR kompanije Korn Ferri u Hjustonu, kao ono što je najnaprednije kod Generacije X, i posebno kod milenijalaca, ističe njihovu sposobnost da se nose sa nestabilnim, neizvesnim i dinamičnim svetom nafte i gasa.

“Oni imaju jedinstvenu sposobnost da brzo apsorbuju informacije, brže od njihovih prethodnika. Ne mislim, kao što to često može da se čuje, da su Generacija X i milenijalci nedovoljno stručni da budu rukovodioci naftnih i gasnih kompanija. Čini mi se da su oni proizvod sveta koji se tako brzo menja, oni su upravo ono što je potrebno”, objašnjava on.

Hester smatra da je mladim profesionalcima i menadžerima srednjeg nivoa potrebna prilika da se razvijaju i stiču iskustvo, kako bi napredovali i zauzeli vodeće pozicije.

Savet za mlade profesionalce i direktore

U protekloj deceniji, neprofitna organizacija Mladi profesionalci u energetici (Young Professionals in Energy - YPE) bila je forum, koji je omogućavao mladim profesionalcima da iskoriste prilike koje se nude u ovom sektoru, kao i da se usavršavaju kako bi napredovali i vodili vlastite kompanije.

Ova organizacija, sa više od 40.000 članova širom sveta, pruža mladima umrežavanje i razvoj karijere kako bi se olakšalo njihovo napredovanje u globalnoj energetskej industriji.

“Industrija se razvija tako da sada ima više obuka, a kancelarijsko okruženje je ugodnije za milenijalce - ima zdrave hrane, što je velika razlika u odnosu na prošla vremena kada se očekivalo da sedite u mračnim kancelarijama i radite svoj posao”, kaže Stephen Cravens, suosnivač YPE i njegov izvršni direktor.

On navodi da je takav način razmišljanja bio uobičajan i ističe da YPE omogućava ljudima da izađu iz tog kalupa i dođu na konferenciju gde će ih ljudi pitati čime se bave.

“Savetujem mladim profesionalcima da direktno kontaktiraju kompanije i stave im do znanja da su spremni da se presele u Oklahom, Hjuston ili Kalgari. To nisu mesta gde obično završavaju mladi stručnjaci, ističe on.

A, direktorima savetuje da izgrađuju lojalnost i promovišu dugoročni interes za naftu i gas među mlađim zaposlenima.

“Izvršni direktori bi trebalo što više da razgovaraju sa mladim profesionalcima. To je jedina stvar koju mogu da urade kako bi ih privukli u sektor i omogućili im da sa svojim vršnjacima budu obavešteni šta se dešava sa kompanijom. Izvršni direktori, takođe, bi trebalo da obrate pažnju na to šta je mladim ljudima potrebno u njihovom okruženju u poređenju sa generacijama pre njih. Oni vole da budu u otvorenom okruženju i da imaju više interakcija tokom dana od prethodne generacije stručnjaka za naftu i gas “, savetuje Cravens.

Koliko je važan networking?

Na pitanje koliko je networking važan za mlade profesionalce na skali od 1 do 10, Matt Gelotti, direktor YEP u Hjustonu, odgovara 11.

U tekstu The Oil, Gas Guide to Networking: Young Professionals on kaže da je možda najgore što neko može da uradi da ga prilikom prvog susreta pita za posao.

“Nemojte to raditi! Ne nudite mi svoj rezime na našem prvom sastanku. Razmislite o tome na ovaj način. Ako bih preneo vaš CV nekome na višem nivou u mojoj kompaniji, da li bih zaista želeo da rizikujem svoj ugled za nekoga koga ne poznajem? Kakva je vaša radna etika? Šta bih detaljnije mogao da im kažem o vama?”, navodi Gelotti.

On ističe da je važno povezivanje sa ljudima izvan matične kompanije, ali dobra mreža unutar nje je, takođe, važna.

“Nemojte se plašiti da se upoznate sa višim rukovodiocima u hodniku vaše firme. Važno je da znaju ko ste. Važno je da obavljate posao dobro, ali što više ljudi poznajete u kompaniji, to će više njih da prepoznaje vaš naporan rad i možda će od vas tražiti da pomognete u određenim projektima. Ljudi će početi govoriti da govore o vama tokom pauza za ručak, a to se daleko

THIRD TOMORROW'S LEADERS SYMPOSIUM

DOWNSTREAM LANDSCAPE TRANSFORMATION

Belgrade, 17th September

Sunday, 16 September

19:00 – 21:00 Welcome Cocktail, Hotel “88 Rooms”, Takovska 49, Belgrade

Monday, 17 September

08:30 – 09:00 Registration, Hotel “88 Rooms”, Takovska 49, Belgrade

09.00 – 09.20 Opening Remarks

Dr. Petar Škundrić, President, NNKS-WPC

Mr. Pedro Miras Salamanca, Vice President Programme of the Executive Committee of the WPC, Chairman of the Committee of Programmes (CPC) of the WPC, Chairman of the World Petroleum Council (WPC) Spanish Committee, Chairman of the Standing Group on Emergency Questions (SEQ) of the International Energy Agency, Chairman of the Spanish Strategic Petroleum Reserves Corporation (CORES)

09.20 – 10.35 Downstream Energy Outlook
Moderator: **Dr. Goran Radosavljevic**, Secretary General, NNKS-WPC, Serbia

Speakers:

Dr. Volkan Ozdemir, Chairman, Institute for Energy Markets and Policies, Turkey

Mr. Artur Thernesz, CEO, AMEI Testing and Certifying, Hungary

Ms. Almila Acan Kahvecioglu, General Manager, TOTAL Serbia and TOTAL Adria

10.40 – 12.00 Transforming Oil and Gas Downstream: Gateway to Growth

Moderator:

Mr. Pedro Miras Salamanca, Vice President Programme of the Executive Committee of the WPC, Chairman of CPC WPC, Chairman WPC Spanish Committee, Chairman of SEQ IEA, Chairman CORES

Speakers:

Mr. Peter Ratatics, Executive Vice President for Consumer Services, MOL group, Hungary

Mr. Andrey Tuchnin, First Deputy CEO for Downstream, NIS Gazprom Neft, Serbia

Dr. Ivan Marten, Senior Partner & Managing Director, Vice Chairman Energy Practice, The Boston Consulting Group

12.00– 12.30 Coffee Break and Networking

12.30 – 12.40 Presentation of the 6th Future Leaders Forum, Russian National Committee of the World Petroleum Council

12.40 – 13:40 Workshop: Closing the Oil and Gas Industry’s Generational Gap (part I)

Groups:

Group I: What is important to Millennials and How Should Oil Industry Adapt?

Group II: Innovations in academia and business cooperation mechanisms,

Group III: Strengthening the public perception and attractiveness of industry – role of (social) media

Group VI: The challenges of petroleum industry transformation and future job security

Group V: Retaining the talent pool in the industry – what is our drive

Group VI: Closing the gender gap and empowering young women in the industry

Participants: All Young Professionals

13:40 – 14:40 Lunch

14.30 – 15.15 Workshop: Closing the Oil and Gas Industry's Generational Gap (part II)

Speakers:

Nastas Mihajlovic, Chair, YPC Serbia – Group I

Vlada Streletskaia, Chair, YPC Russia – Group II

Csaba Zsoter, Chair, YPC Hungary – Group III

Ali Rahneshin, Chair, YPC Iran – Group VI

Laura Garcia Chiquero, Vice Chair, WPC YP, Spain – Group V

Bojana Milutinovic, YPC Serbia – Group VI

15.15 – 16.30 Innovation transforming the society

Moderator:

Mr. Stephane Rousselet, Chair, WPC YP, France

Speakers:

Dr. Riverson Oppong, Consultant, Global Energy Solutions, Russia

Ms. Stephanie Verin, Founder, SV Crypto Consulting, Switzerland

Mr. Djordje Djordjevic, Innovation Manager, ICT HUB, Serbia

AKTIVNOSTI NNKS-WPC

Godišnja Skupština Svetskog naftnog saveta

ASTANA - Naftni komitet Kazahstana bio je domaćin godišnje Skupštine Svetskog naftnog saveta (WPC), 3. oktobra 2018. godine. Profesor Goran Radosavljević, generalni sekretar Nacionalnog naftnog komiteta Srbije (NNKS) predstavljao je NNKS na ovogodišnjem zasedanju Skupštine. Skupština je, između ostalog, potvrdila revizorski izveštaj o budžetu za 2017. godinu kao i izmene Osnivačkog akta WPC. Takođe, Komitet mladih profesionalaca, Svetskog naftnog saveta dobio je značajniju ulogu u izmenama Osnivačkog akta uključujući i to da je predsedavajući Komiteta mladih profesionalaca član Izvršnog odbora WPC.

Učesnici iz 36 zemalja članica WPC diskutovali su o napretku organizacije Svetskog naftnog kongresa u Hjustonu 2020. godine, 6. Konferencije mladih lidera (St. Peterburg od 23. do 26. juna 2019. godine) i informisani su o statusu pregovora sa potencijalnim novim članicama. Kako je WPC postala veća za jednog člana, Sudan, koji se pridružio tokom 2018. godine, Skupština je potvrdila tu odluku.

Dan uoči Skupštine WPC, Programski komitet WPC koji je zadužen za organizaciju 23. Svetskog naftnog kongresa, održao je svoj treći sastanak na kome je

centralna tema bila odabir tema za okrugle stolove. Programski komitet je već odlučio da će konferencija, koja će nositi naziv „Inovativna energetska rešenja“, imati pet blokova (Inovacije u upstream-u, inovacije u downstream-u i petrohemiji, inovacije u prirodnom gasu, Energetski okvir u budućnosti i Upravljanje energetskim rešenjima). Takođe je na ranijim zasedanjima odlučeno da će konferencija imati 20 foruma (u svakom bloku po četiri). Članovi Programskog komiteta su na kraju rasprave predložili Izvršnom komitetu 15 tema za okrugle stolove (po tri u svakom bloku). Generalni sekretar NNKS, Goran Radosavljević, član je Programskog komiteta, a takođe je imao i čast da predsedava grupom koja je predložila teme za okrugle stolove u okviru trećeg bloka (Inovacije u prirodnom gasu).

Generalni sekretar NNKS takođe je prisustvovao konferenciji i investicionim potencijalima Kazahstana koja je bila organizovana od strane Vlade Republike Kazahstan i KazEnergy, najvećeg naftno-gasnog udruženja u Kazahstanu. On je takođe prisustvovao i konferenciji u organizaciji OECD i UNECE na kojoj se raspravljalo o rodnoj ravnopravnosti u regionu Centralne Azije.

World Petroleum Council 2018 Meeting

ASTANA - Petroleum Committee of Kazakhstan hosted WPC Annual Council Meeting on 3rd October 2018. National Petroleum Committee of Serbia (NNKS) was represented by Secretary General, Professor Goran Radosavljevic.

Council approved 2017 budget auditor report and revisions to the WPC Articles of Association. Young Professionals Committee of WPC got more important role in latest Articles of Association revision including that Chair of YPC is now a member of WPC Executive Committee.

Participants from 36 member countries discussed about progress in organization of WPC Houston 2020 Congress, 6th Young Leaders Conference (St. Petersburg, 23-26 June 2019), and reviewed latest status of negotiation with potential new member countries. Finally, WPC family become bigger for one more country, Sudan, joined in 2018, which was now approved by Council.

Day before Council meeting in Astana, 23rd WPC Congress Program Committee hold 3rd meeting and discussed about congress round tables topics. It already decided that Congress will have five blocks (Innovation in upstream, Innovation in downstream and petrochemicals, Innovation in natural gas, Future energy landscape, Managing energy solutions). It is also decided in the previous CPC meeting that Congress will have 20 forums (each block four topics). CPC members proposed 15 round table topics to Executive Committee for approval

(three in each block). Secretary General of Serbian National Committee is a member of Program Committee and has honor to be a head of the group in charge to propose topics for third Congress block (Innovations in natural gas).

NNKS Secretary General Goran Radosavljević also participated on the Investment Conference organized by the Government of the Republic of Kazakhstan and KazEnergy, largest petroleum association in Kazakhstan. He also participated in conference organized by OECD and UNECE discussing about gender issues in Central Asia.

ČLANICE NNKS-WPC

NIS

Podrška NIS-a mladoj generaciji

Ulaganje u obrazovanje je investicija za budućnost

NIS konstantno ulaže u naučno-obrazovne projekte, stipendira mlade ljude i podržava njihove talente – Podsticaj za nove generacije da se bave naukom i najbolje studente da ostanu u zemlji – Kompanija već 6 godina pruža aktivnu podršku najboljim matematičarima, hemičarima i fizičarima na srpskim i internacionalnim olimpijadama znanja.

Razvoj mlade generacije i podrška projektima u oblasti obrazovanja jedan su od osnova socijalne politike NIS-a. U kompaniji koja je jedan od najvećih poslodavaca u regionu i koja angažuje oko 11.000 radnika, svesni su da su visoko kvalifikovani i kvalitetni kadrovi osnova uspeha kompanije.

Zato je NIS kao jedan od pionira u saradnji privrede i obrazovanja odlučan da podrži mlade, pre svega kroz poboljšanje uslova za obrazovanje. U unapređenje obrazovanja, ulaganjem u naučno-obrazovne projekte stipendiranja mladih ljudi i podršku njihovim talentima uloženo je do sada više od 5 miliona evra. Kompanija je stipendirala više od 90 studenata, od kojih već 30 uspešno radi u NIS-u. Uz to, razvijen je program stažiranja, adaptirano je više od 50 učinioca i laboratorija u školama i na fakultetima širom Srbije, a realizuju se i programi podrške za srednjoškolce, uključujući organizaciju i

podršku takmičenja, kao i međunarodnih olimpijada u oblasti matematike, fizike, hemije i ruskog jezika.

Kompanija je potpisala sporazume o saradnji sa univerzitetima u Beogradu i Novom Sadu, kao i sa sedam univerziteta u regionu i Rusiji, među kojima su Ruski državni univerzitet za naftu i gas „Gubkin“ u Moskvi, Tjumenski državni naftno-gasni univerzitet i Uhtinski državni tehnički univerzitet. Saradnja se odvija kroz projekte otvaranja novih studijskih programa, opremanja laboratorija, gostujuća predavanja, letnje škole, terenske posete NIS-u. Između ostalog, NIS intenzivno saraduje sa Tehničkim fakultetom „Mihajlo Pupin“ Zrenjanin, stipendiranjem najboljih studenata sa smera „Industrijsko inženjerstvo u eksploataciji nafte i gasa“, a za studente ovog usmerenja organizuju se i stručne prakse i terenske posete kompaniji.

Rudarsko-geološki fakultet u Beogradu ima dva modifikovana i akreditovana studijska programa. Na osnovnim akademskim studijama modifikovan je studijski program inženjerstvo nafte i gasa, a na master akademskim studijama novi modul Geologija nafte i gasa.

NIS je nedavno obnovio saradnju i sa Ekonomskim fakultetom u Subotici potpisivanjem Memoranduma o saradnji u oblasti obrazovanja, istraživanja i transfera znanja.

Tom prilikom, Vadim Smirnov, zamenik generalnog direktora i direktor Funkcije za spoljne veze, odnose sa državnim organima i PR je istakao:

„Ekonomski fakultet u Subotici poznat je širom zemlje po kvalitetu svojih kadrova i NIS to prepoznaje. Poklanjamo punu pažnju razvoju mladih talenata i studenata u Srbiji i u tome vidimo višestruki smisao. Sa jedne strane mladi ljudi mogu da ostvare svoje planove za dalji razvoj, a sa druge nastojimo da ih zadržimo u zemlji. Mi pružamo najboljim studentima mogućnost da ostvare radno iskustvo u NIS-u i to nije samo naša dužnost kao društveno-odgovorne kompanije, nego i veliko zadovoljstvo. Fokus NIS-a su studenti, nauka, razvoj mladih i u tome vidimo budućnost naše kompanije“.

Govoreći o saradnji sa NIS-om, Aleksandar Grubor, dekan Ekonomskog fakulteta u Subotici je naglasio:

„Naftna industrija Srbije je dragulj u našoj mreži poslovnih partnera u Srbiji. Dogovorili smo se da fakultet učestvuje u unapređenju intelektualnog kapitala ove kompanije, da učestvuje u ekonomskim istraživanjima za njene potrebe, da obezbedi stručnu pomoć, seminare, edukacije i kurseve za zaposlene.

Sa druge strane, stručnjaci NIS-a će da održavaju predavanja na fakultetu, kompanija će omogućiti našim studentima da realizuju deo prakse i pružice nam podršku u transferu znanja. Mi se upravo nalazimo u postupku akreditacije novih studijskih programa i sasvim je sigurno da ti programi treba da budu usklađeni sa potrebama tržišta rada. Budući da su i univerziteti postali aktivni učesnici na tržištu rada, sugestije i očekivanja NIS-a će nam u velikoj meri olakšati rad na njihovoj akreditaciji“.

NIS ulaže i u razvoj i osavremenjivanje srednje-stručnih obrazovnih profila. Posebna saradnja se odvija sa Tehničkom školom u Zrenjaninu. Pokrenut je smer „Rukovalac postrojenja u proizvodnji nafte i gasa“, učenici sa ovog smera se obučavaju u NIS-u kroz stručnu praksu, a prvi đaci su već započeli posao u kompaniji.

NIS je potpisao memorandume o saradnji i sa tri srednje škole iz Pančeva – Mašinskom školom, Tehničkom školom „23. maj“ i Elektrotehničkom školom „Nikola Tesla“, čiji je osnovni cilj unapređenje uslova za rad tih obrazovih ustanova. Prepoznajući značaj koji rafinerija ima za Pančevo, NIS se opredelio za ulaganje u infrastrukturu škola koje su od interesa za poslovanje kompanije, kako bi učenicima bilo omogućeno sticanje znanja i veština potrebnih na tržištu rada, ali ne samo za potrebe NIS-a, već i za celokupnu procesnu industriju Srbije.

Plan NIS-a je da nastavi sa realizacijom strategije ulaganja u obrazovanje – da stvori uslove da najbolji ostanu u Srbiji i da se stvori ambijent koji će im omogućiti napredak, usavršavanje, rad na sebi, ali i dobar život i stvaranje porodice. Prve generacije stipendista već rade u NIS-u, stvaraju i napreduju, a naredne generacije dolaze. NIS je ponosan na njih jer su oni energija koja će doneti boljitak i NIS-u i celom društvu.

Ulaganja NIS-a u obrazovanje su prepoznata, pa je NIS postala i prva kompanija dobitnik prestižne „Svetosavske nagrade“ – najvećeg priznanja za doprinos kvalitetu obrazovanja u Srbiji koje je dodelilo Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Vlade Republike Srbije.

NIS БУДУЋНОСТ
НА ДЕЛУ
GAZPROM NEFT

КРЕТАЊЕ ЈЕ НАШ ПОСАО

Иновације значе напредак. Модернизацијом смо Рафинерију нафте Панчево сврстали у ред најбољих рафинерија у овом делу Европе. Улагањем 500 милиона евра само у првој фази модернизације наших прерађивачких постројења омогућили смо производњу најквалитетнијих горива у Србији, знатно смањили емисију штетних материја у атмосферу и отворили нова радна места.

И Н О В А Т И В Н И
У _____ Т Е Х Н О
Л О Г И Ј А М А _____

Odbor direktora NIS-a usvojio Biznis plan za 2019. godinu

Odbor direktora NIS a.d. Novi Sad usvojio je Biznis plan za 2019. godinu kojim je potvrđen investicioni program od 40,8 milijardi dinara.

Najviše sredstava biće uloženo u oblast istraživanja i proizvodnje nafte i gasa, kao i u završetak projekta „Duboka prerada“ u Rafineriji nafte Pančevo.

Tokom naredne godine akcenat će biti i na povećanju bezbednosti na radu u svim biznis segmentima, kao i na unapređenju HSE (Health, Safety, Environment) kulture na nivou cele kompanije.

U segmentu istraživanja i proizvodnje prioritet će biti uspešna realizacija programa bušenja i geološko istražnih radova na profitabilnim projektima, kao i sprovođenje planiranog obima seizmičkih ispitivanja.

Kada je reč o servisima, akcenat će biti na nabavci moderne opreme i nastavku pružanja kvalitetnih usluga bušenja, tekućeg i kapitalnog remonta, bušotinskih servisa i 3D seizmike.

U oblasti prerade nafte i poluproizvoda prioritet je završetak izgradnje i početak proizvodnje postrojenja za odloženo koksovanje, što je ključni projekat druge faze modernizacije Rafinerije nafte u Pančevu. U ovaj projekat će ukupno biti investirano više od 300 miliona evra, a početak rada novih postrojenja planiran je u trećem kvartalu 2019. godine. Pored toga, u oblasti prerade će prioritet biti realizacija projekata za povećanje energetske efikasnosti i upravljanje operativnom efikasnošću.

Glavni pravac ulaganja u segmentu prometa naftnih derivata biće modernizacija maloprodajne i skladišne mreže u Srbiji i regionu, kao i razvoj prodaje novog proizvoda – koksa, nakon puštanja u rad postrojenja za duboku preradu sa tehnologijom odloženog koksovanja u Rafineriji nafte Pančevo. Pored toga, planiran je dalji razvoj prodaje premijalnih brendiranih goriva.

Biznis planom NIS-a za 2019. godinu u oblasti energetike planiran je pre svega nastavak aktivnosti na izgradnji termoelektrane toplane (TE-TO) Pančevo, namenjene za proizvodnju električne i toplotne energije iz prirodnog gasa, kao i dalji razvoj projekta vetrogeneracije. Početak rada oba projekta planiran je za 2020. godinu. Pored toga, u oblasti energetike NIS će investirati u razvoj i proširenje programa trgovine električnom energijom.

NIS će i u narednoj godini nastaviti da sprovodi program mera za povećanje efikasnosti poslovanja.

Pet decenija Rafinerije nafte Pančevo na energetskej mapi regiona

Rafinerija nafte u Pančevu jedna je od najmodernijih u regionu, a njen dalji razvoj značajan je iskorak za naftni sektor ne samo Srbije, već i celog regiona, rečeno je na svečanosti koja je upriličena povodom 50 godina od početka proizvodnje u pančevačkoj fabrici.

Javnosti su na skupu održanom 18. decembra 2018. godine u zgradi Geozavoda u Beogradu predstavljeni rezultati u razvoju rafinerije – od početka proizvodnje u decembru 1968. godine pa do rekordne proizvodnje od 3,6 miliona tona koja je ostvarena u 2017. godini. Takođe, predstavljeni su i planovi za dalji razvoj Rafinerije koji će pančevačkoj fabrici obezbediti status jednog od najmodernijih postrojenja u Istočnoj Evropi, a NIS-u omogućiti da zadrži poziciju lidera na regionalnom tržištu naftnih derivata.

Na skupu kome su prisustvovali predstavnici Vlade Srbije, najviši menadžeri NIS-a i brojne javne ličnosti, odati su im priznanje generacijama zaposlenih u Rafineriji koji su razvijali jedinstvenu viziju o stalnom napretku i modernizaciji svoje fabrike i naftnog sektora Srbije. Od nje se nije odustalo ni tokom bombardovanja 1999. godine kada su u Rafineriji poginula trojica radnika i učinjena materijalna šteta koja je procenjena na stotine miliona dolara.

O razvoju Rafinerije je u ime NIS-a govorio Kiril Tjurdenjev, generalni direktor kompanije:

„Ovo je godina jubileja i veoma sam zadovoljan što i ovog puta možemo da podelimo nove dobre rezultate. Prema svim pokazateljima, ove godine ćemo imati apsolutno rekordnu preradu u Rafineriji, a u odnosu na prošlu godinu i veći promet i izvoz derivata. Investicije u poslovne projekte i u lokalnu zajednicu, u ovoj godini su više nego u prošloj. Sve ovo ne bi bilo moguće bez jako dobre saradnje sa našim akcionarima, pre svega sa Vladom Republike Srbije i Gasprom njeftom, kao i sa našim poslovnim partnerima. Naš strateški cilj je stvaranje novih vrednosti za naše akcionare, za zajednicu i za naše zaposlene. Dalja modernizacija rafinerije, digitalna transformacija i povećanje efikasnosti, modernizacija prometa, izgradnja novih postrojenja u skladu sa principima zelene energije, kao i nastavak ulaganja u zajednicu – samo su neke od njih“.

U ime Vlade Srbije prisutnima se obratio Aleksandar Antić, ministar rudarstva i energetike:

“Naftna industrija Srbije je jedan od najznačajnijih segmenata naše privrede i ekonomije i jedan od najvažnijih stubova našeg energetske sistema. Želim da se zahvalim na današnji dan svim ljudima zaposlenima u NIS-u, kao i našim partnerima iz Gasprom njefta na stabilnoj poslovnoj politici. NIS je bez sumnje jedan od ključnih zamajaca naše ekonomije i privrede, ali i ključni segment našeg daljeg razvoja. Kompanija koja se pokazala kao stabilan partner i ozbiljan segment našeg ukupnog industrijskog razvoja, koja zajedno sa Vladom

Republike Srbije vodi uspešnu politiku energetske stabilnosti i sigurnosti građana u oblasti snabdevanja energentima. Svih ovih godina, NIS je lider u oblasti kvaliteta i na ponos cele Srbije se razvija, ostvaruje nove vrednosti, definiše nove standarde. Ponosan sam na NIS, mislim da cela Srbije treba da bude ponosna na NIS i sve one stotine hiljada ljudi koji su prošli kroz ovaj sistem i na taj način učestvovali u ekonomskom razvoju Srbije. Naftna industrija Srbije predstavlja lidera u svojoj oblasti, lidera u regionu, koji nameće nove kvalitete, kako po pitanju ostvarivanja poslovnih rezultata, tako i u oblasti zaštite životne sredine, efikasnosti i svega onog što nosi 21. vek. Sa ponosom gledamo kako se NIS razvija kao deo našeg zajedničkog aranžmana sa Gasprom njeftom, u kome je Srbija značajan akcionar i mi zajedno razvijamo tu kompaniju po najvišim standardima.”

Poseban deo svečanosti bio je posvećen rezultatima koji su ostvareni tokom ubrzane modernizacije Rafinerije započete 2009. godine. Najpre je početkom rada kompleksa MHC/DHT (kompleks za blagi hidrokreking i hidroobradu) u novembru 2012. godine u Rafineriji omogućena proizvodnja goriva evropskog kvaliteta što je doprinelo unapređenju energetske stabilnosti Srbije, a NIS-u donelo ulogu lidera na regionalnom tržištu naftnih derivata.

Sada je u Rafineriji nafte u Pančevu u toku druga faza modernizacije čiji je kapitalni projekat izgradnja postrojenja za duboku preradu sa tehnologijom odloženog koksovanja, investicija vredna više od 300 miliona evra.

Planirano je da novo postrojenje počne da radi u trećem kvartalu 2019. godine kada će biti proizvedene veće količine najkvalitetnijih naftnih derivata, pre svega dizela, a počće i domaća proizvodnja koksa, proizvoda koji se sada uvozi u Srbiju. Ova faza modernizacije doprineće da Rafinerija nafte u Pančevu bude rame uz rame sa najboljim svetskim rafinerijama po dubini prerade (99,2 odsto) i predstavlja značajan iskorak za naftni sektor Srbije i regiona.

Unapređeni poslovni rezultati NIS-a

Prema rezultatima poslovanja za devet meseci 2018. godine, NIS je nastavio da unapređuje finansijske i poslovne rezultate, uz realizaciju strateških projekata koji će omogućiti dalji razvoj i modernizaciju NIS grupe.

Neto dobit ostvarena za 9 meseci 2018. godine iznosi 21,7 milijardi dinara što je 8 odsto više od neto dobiti ostvarene pre godinu dana. Rast je zabeležio i pokazatelj EBITDA (dobit pre plaćanja kamata, poreza na dobit i amortizacije) koji iznosi 42 milijarde dinara, odnosno 23 odsto više nego u istom periodu prošle godine. U tekućoj godini NIS je investirao 27,3 milijarde dinara što je 64 procenta veći iznos ulaganja u odnosu na 9 meseci 2017. godine. Fokus investicija NIS-a bio je na oblasti istraživanja i proizvodnje nafte i gasa, kao i na realizaciji projekta „Duboka prerada“ koji je ključan za drugu fazu modernizacije Rafinerije.

Takođe, NIS je nastavio sa unapređenjem operativnih pokazatelja u oblasti prerade nafte i prometa naftnih derivata. Obim prerade nafte i poluproizvoda u 9 meseci ove godine bio je 2,769

miliona tona, 6 odsto više nego u istom periodu prethodne godine. Ukupan obim prometa naftnih derivata iznosi 2,741 miliona tona, što je 10 odsto bolji rezultat u odnosu na 9 meseci 2017. godine. NIS u 2018. godini beleži i rast izvoza naftnih derivata od čak 20 odsto u poređenju sa prethodnom godinom. U 9 meseci ove godine proizvedeno je 999 hiljada

uslovnih tona nafte i gasa.

Obaveze NIS grupe po osnovu poreza i drugih javnih prihoda u 9 meseci 2018. godine iznose 142,3 milijarde dinara, što je 16 odsto više nego prošle godine. U avgustu je NIS svojim akcionarima na osnovu dividende za 2017. godinu isplatio 6,95 milijardi dinara.

Kiril Tjurdenjev, generalni direktor NIS-a, izjavio je:

„Naši dobri finansijski rezultati u 2018. godini ostvareni su pre svega zahvaljujući unapređenju operativnih pokazatelja i merama za unapređenje operativne efikasnosti. Efekat ovih mera na pokazatelj EBITDA u 9 meseci ove godine iznosi 3,7 milijardi dinara. I u narednom periodu ostaćemo posvećeni naporima da dalje unapredimo efikasnost poslovanja NIS grupe i tako kapitalizujemo pozitivne

rezultate koji su ostvareni u dosadašnjem toku godine i ispunimo ciljeve postavljene našom Strategijom razvoja“.

NIS-u uručena Zlatna plaketa Beogradske berze za odnose sa investitorima

NIS a.d. Novi Sad je drugu godinu zaredom dobitnik Zlatne plakete Beogradske berze za najbolje odnose sa investitorima. Ovo priznanje je nova potvrda da je domaća investiciona javnost prepoznala opredeljenje NIS-a da o svojim aktivnostima pravovremeno i sveobuhvatno informiše akcionare i investitore i da odnose sa njima gradi na međusobnom poverenju i dvosmernoj komunikaciji.

Za NIS, ova nagrada, koja je kompaniji dodeljena šesti put od početka dodeljivanja nagrade Beogradske berze, ujedno predstavlja i podstrek da nastavi da unapređuje svoju poslovnu praksu u ovoj oblasti i bude primer drugim kompanijama u Srbiji i regionu.

Nagrada je utoliko značajnija jer je dodeljena u konkurenciji 16 kompanija, a o priznanju je odlučivala stručna komisija u kojoj su bili ugledni finansijski analitičari i univerzitetski profesor. Priznanje je dodeljeno na osnovu procene 35 kriterijuma otvorenosti kompanija prema investicionoj javnosti, među kojima su objavljeni aktuelni i istorijski izveštaji, informacije o performansama kompanije na tržištu kapitala (cena akcija i vrednost prometa), prisutnost kompanije na društvenim mrežama, postojanje objavljenih

kontakata i audio i video zapisa za investitore na internet prezentaciji kompanije, objavljeni izveštaji o održivom razvoju, itd.

Zlatna plaketa za odnose sa investitorima u 2018. godini NIS-u je uručena na Međunarodnoj konferenciji Beogradske berze koja je 18. novembra održana u Beogradu. Priznanje je u ime NIS-a primila Jelena Stanković, rukovodilac Službe za odnose sa investitorima.

„Za našu kompaniju ovo je veliko priznanje i pokušaćemo da i u narednom periodu opravdamo ukazano poverenje, kao i da budemo još bolji. Nadamo se daljoj uspešnoj saradnji i novim poslovnim izazovima“, rekla je Jelena Stanković.

Na konferenciji Beogradske berze investicionoj javnosti je predstavljen i projekat «Duboka prerada», ključni projekat druge faze modernizacije Rafinerije nafte u Pančevu. O ovoj investiciji vrednoj 300 miliona evra prisutnima je govorio Andrej Djug, direktor Sektora za podršku projektu koji je istakao da će nakon realizacije projekta rafinerija u Pančevu po dubini prerade biti u rangu najboljih svetskih rafinerija.

On je naveo da se komercijalni rad postrojenja za duboku preradu sa tehnologijom odloženog koksovanja planira za treći kvartal 2019. godine. Za građane će to pre svega značiti veće količine najkvalitetnijih goriva domaće proizvodnje, ali i početak proizvodnje koksa, proizvoda koji se sada uvozi u našu zemlju. Pored toga, ovaj projekat ima i značajne ekološke prednosti, među kojima je i sticanje uslova za prestanak proizvodnje mazuta sa visokim sadržajem sumpora čime će biti unapređena zaštita životne sredine u celoj Srbiji.

NA DOBROM SMO PUTU DA SRBIJA POSTANE VELIKO GASNO ČVORIŠTE U OVOM DELU EVROPE

Na prelasku stare u Novu godinu, a u trenutku kada je sasvim izvesno da je pred Javnim preduzećem "Srbijagas" jedan veliki investicioni zamah, o poslovnim rezultatima u 2018. i realnim planovima i velikim gasnim infrastrukturnim projektima nacionalne gasne kompanije, razgovarali smo sa predsednikom Nadzornog odbora JP "Srbijagas" prof. dr Muamerom Redžovićem i izvršnim direktorom za investicije i razvoj Srbijagasa, Jovicom Budimirom.

Nadzorni odbor Javnog preduzeća „Srbijagas“ održao je ove godine 9 redovnih sednica i imao 7 vasedničnih izjašnjanja. Naš Nadzorni odbor, na čijem čelu je profesor doktor Muamer Redžović, doneo je i usvojio, i ove godine, na desetine odluka, izveštaja i zaključaka, a sve u cilju redovnog, stabilnog i uspešnog funkcionisanja preduzeća, Kako ocenjuje 2018. godinu, koji su ciljevi zacrtani u daljem radu, kako saraduje sa poslovođstvom, a kako sa predstavnicima Vlade i kakva su očekivanja od godine koja je pred nama, pitali smo predsednika Nadzornog odbora, profesora Muamera Redžovića.

• Da li ste na kraju ove 2018. godine zadovoljni rezultatima koje je postiglo Javno preduzeće Srbijagas? Kako biste je rezimirali?

- Mogu da kažem da sam rezultatima zadovoljan u celini. 2018. godina je bila godina velikih izazova, godina donošenja teških odluka, godina u kojoj smo imali pregovaranje sa Međunarodnim monetarnim fondom, usaglašavali stavove sa Svetskom bankom, održali važne sastanke sa Energetskom zajednicom i imali izuzetno plodotvorne susrete sa našim ruskim partnerima, kompanijom Gasprom. Bila je ovo i godina u kojoj smo doneli važne odluke po pitanju

naših daljih investicionih projekata. A podsetiću vas, i godina u kojoj smo imali rast cene nafte, koji se reflektuje, doduše 9 meseci kasnije, i na cenu gasa. I pored toga, preduzeće je ostvarilo neto dobit koja nije tako mala. Mi smo zadovoljni i ja se nadam da će kompanija Srbijagas, nakon što budu objavljeni rezultati, ostati prva među svim energetskim kompanijama iz javnog sektora u Srbiji.

• Preduzeće ostvaruje pozitivne rezultate evo već četvrtu godinu za redom. Imaju li sve te brojke, osim čisto matematičke računice i pozitivnog finansijskog salda, i jedan širi značaj?

- Naravno. Za kompaniju ovog obima, važnosti i kvaliteta, nije dobro ako se samo posmatra usko gledano, samo sa stanovišta dobiti u jednoj poslovnoj godini. Dobro je u svakom slučaju da su rezultati pozitivni, ali ono što mi činimo poslednjih nekoliko godina i što ćemo činiti i u narednom periodu, ustvari čini pravu sliku ove kompanije, čiji je prioritetan zadatak redovno, uredno i kvalitetno snabdevanje svih građana, svih institucija, svih privrednih sistema prirodnim gasom. Nijednog trenutka snabdevanje gasom ne sme biti dovedeno u pitanje. I upravo tu je naš značaj. I snaga. Srbijagas

je, kao jedan organizovan sistem, poznat i u celom regionu. Treba imati u vidu da se preko našeg transportnog sistema gasom snabdeva i tržište Bosne i Hercegovine. Sve je to razlog više da s pravom kažemo da je naše mesto u ovom delu Evrope pri samom vrhu.

• Nadzorni odbor kojim Vi predsedavate je išao u korak sa svim ovim rezultatima koje je preduzeće postiglo, blagovremenim donošenjem važnih odluka za poslovanje i aktivnim učešćem u svim značajnim poslovnim koracima ove godine. Kako ocenjujete vašu ulogu?

- Uloga Nadzornog odbora je veoma bitna. Mi smo u neku ruku produžena ruka posloводства u donošenju svih tih važnih odluka. Ali smo isto tako i produžena ruka Vlade Republike Srbije, našeg osnivača, koji nas je imenovao upravo da štitimo interese države u ovom preduzeću. Ja ne bih ovde posmatrao samo 2018. godinu, već u jednom dužem periodu od kako ovaj Nadzorni odbor radi u ovom sazivu. Naše je osnovno mišljenje da mi pre svega moramo maksimalno da sarađujemo sa posloводstvom, sa ljudima koji vode ovu kompaniju u izvršnom delu. Ja ne želim da mi budemo suprotstavljeni ni u kom slučaju, želim da dišemo kao jedan, da postavimo zajedničke ciljeve i planove, da te planove zajedno donesemo i onda da ih zajednički i sprovodimo. Ako to ne bude tako, onda nema napretka. Znači, mi želimo da apsolutno svake godine imamo razvoj, da ulažemo u investicione projekte, da investiramo u kadrove, jer bez ulaganja u znanje naših ljudi takođe nema napretka, i želimo da naši građani, uz sve mogućnosti koje imamo na tržištu, dobiju gas po najpovoljnijim uslovima.

• Spomenuli ste već saradnju sa menadžmentom koju ocenjujete kao izuzetnu. Da li je i saradnja sa Vladom i nadležnim ministarstvima, takođe na zavidnom nivou. I još bih htela da Vas pitam, a kako gledate na saradnju sa stručnim službama Srbijagasa?

- Sa Vladom i ministarstvima imamo sasvim dobru saradnju, veoma plodotvornu i u zajedničkom interesu. Mi sprovodimo njihove odluke i izveštavamo ih o svim našim aktivnostima. Tu su Ministarstvo privrede, Ministarstvo rudarstva i energetike, a po pojedinim pitanjima sarađujemo sa Agencijom za energetiku i Ministarstvom finansija. A kada je reč o službama Srbijagasa koje su uključene u izradu izveštaja, zaključaka, analiza, tu zaista mogu samo pohvalno da se izrazim o svim tim ljudima koji su kvalifikovani za ono što rade i veoma stručno i efikasno rade svoj posao.

• Pred nama su, u godini koja dolazi, veliki infrastrukturni projekti. Priključenje na Turski tok, izgradnjom magistralnog gasovoda od bugarske do mađarske granice je svakako projekat broj jedan. Tu su i proširenje skladišta gasa u Banatskom Dvoru, pa interkonekcije sa susedima. Kako ocenjujete njihov značaj?

- Projekti koje ste spomenuli donose sigurnost snabdevanja naše zemlje gasom. Koliko je važno imati stabilnu situaciju sa gasom govori nam gasna kriza koju smo imali 2009. godine. Svi se sećamo toga. A znamo i koliko nam je značio Banatski Dvor pre godinu-dve dana, kada smo imali izuzetno hladnu zimu. Ogromna potrošnja je bila tada, istorijski maksimum u Srbiji. Nijedan naš sistem koji je priključen na gas tada nije imao problema, jer smo mi imali Banatski Dvor. Sutra, kažem sutra, ali kada budemo izgradili transportni gasovod od Bugarske do Mađarske kroz našu zemlju, imaćemo još jedan pravac odakle će nam dolaziti gas. Radićemo i interkonekciju sa Bugarskom i sa Rumunijom. Sve su to projekti koji će nas uvrstiti u jednu veliku evropsku energetska, gasnu porodicu, a kada jednom tu uđete, iz nje se više ne izlazi. Mi smo na dobrom putu da Srbija dobije ono što zaslužuje, da bude jedno veliko energetska gasno čvorište u ovom delu Evrope.

• **Gas je uvozni energent. Za sigurne isporuke i redovno snabdevanje našeg tržišta garant je naš ruski partner, sa kojim se saradnja iz godine u godinu produbljuje i uvećava?**

- Saradnja sa našim partnerima iz Rusije je veoma dobra i nju treba negovati, poštovati i uvažavati. Mi ispunjavamo sve naše obaveze i ono što je dobro, to je da mi više nemamo dugova prema ruskom dobavljaču. Bilo je u prošlosti izuzetno puno dugovanja, znamo to svi, i zato hvala našim partnerima iz Rusije koji tada nisu zatvorili slavinu, već su nam, i u takvim uslovima, redovno isporučivali gas. Naša se saradnja danas još više proširuje.

Nadzorni odbor je još u novembru usvojio Predlog Programa poslovanja JP „Srbijagas“ za 2019. godinu. Dok čekamo saglasnost Vlade na taj glavni planski dokument, šta možemo da kažemo o njemu, hoće li niz uspešnih godina biti nastavljen?

- I u narednoj godini očekuje se nastavak pozitivnih trendova i svih pokazatelja poslovanja.

2019. godina biće u znaku investicija. To je veoma važno jer je to godina u kojoj postoji verovatnoća da će transport gasa kroz Ukrajinu biti završen. Mi na to moramo da budemo spremni. Zato su investicije u nove transportne kapacitete nešto što je najvažnije. Takođe, u prioritetne ciljeve ubrajamo i dalji rast naplate dospelih potraživanja. Ako mi pošteno i korektno isporučimo nekom gas, taj neko to mora i da plati, jer ako ne plati dovešće u problem redovno snabdevanje svih onih koji uredno izmiruju svoje obaveze, a to nije u redu. Dalje, mi ćemo i iduće godine nastaviti aktivnosti na smanjenju troškova. Kad se o kompaniji vodi domaćinska briga, onda rezultati ne mogu da izostanu.

ZA GASOVOD OD BUGARSKE DO MAĐARSKE GRANICE ROKOVI SU IZUZETNO KRATKI

Godina pred nama je godina investicija. Obeležiće je početak radova na velikim infrastrukturnim gasovodnim projektima, koji će umnogome promeniti gasnu mapu ovog dela Evrope. Novi magistralni gasovod u dužini od 403 kilometra protezaće se od granice sa Bugarskom do granice sa Mađarskom. Poduži spisak projekata, čija realizacija čeka u 2019. godini, bio je na stolu dok smo razgovarali sa našim izvršnim direktorom za investicije Jovicom Budimirom.

• Kakva je u investicionom smislu bila godina za nama. Jeste li zadovoljni urađenim?

- Ja sam jako zadovoljan. Iako je bilo teško, dosta smo uradili. Ono što je obeležilo ovu godinu i što je najvažnije, to je početak pripremnog dela posla na velikom projektu izgradnje magistralnog gasovoda granica sa Bugarskom-granica sa Mađarskom. Naravno, nastavili smo i gasifikaciju onih opština i gradova koji još uvek nisu u potpunosti pokriveni gasnom mrežom. Najvažnije je da se investicije ni ove godine nisu zaustavile, one jesu doduše malo usporene u odnosu na period od pre nekoliko godina, ali je u ovih poslednjih godinu-dve dana krenulo na bolje, dosta se radi, ugovaraju se poslovi i ja mogu da kažem da će Srbijagas nastaviti sa investicionim ciklusom, kao što je to po planu bilo i dogovoreno.

• Šta biste izdvojili, koje gradove smo ove godine završili, započeli a koliki deo posla će ostati za godinu pred nama?

- Na prvom mestu bih spomenuo gasifikaciju beogradskih opština. To je, pre svega, Lazarevac, Barajevo, Palilula. Planiramo da radimo dalje Trstenik i Kraljevo, ostali su delovi Zrenjanina koji još nisu gasifikovani i sa tim gradom je takođe dogovoreno da Srbijagas nastavi izgradnju gasovodne mreže putem modela strateškog partnerstva. Završeni su projekti u Beloj Crkvi, Oповu, a ugovorili smo Irig i Letenku, dakle deo Fruške gore gde će takođe stići gas.

• Paralelno sa izgradnjom distributivnih mreža rade se i neki dovodni gasovodi većih prečnika i pritiska?

- Jeste, počeli su radovi na gasovodu Sremska Mitrovica-Šid. Vi znate da je gasifikacija Šida još ranije urađena. Međutim, da bi Šid dobio gas, nedostajala je ta deonica gasovoda visokog pritiska u dužini od 42 kilometra, koju sad radimo. Radimo i merno regulacione stanice koje će biti povezane na gasovod visokog pritiska Bačka Palanka-Bač. Taj gasovod radilo je preduzeće Novi Sad Gas, a naše je da završimo te dve GMRS i da u Bač stigne gas. Početkom iduće godine i taj posao će biti završen.

• Srbijagas ima razloga da bude zadovoljan i zbog toga što je tokom 2018. godine doveo gas do važnih industrijskih sistema koji su u vlasništvu stranih, ali i domaćih investitora?

- Treba istaći da smo uspešno uradili gasovod za Simens, za kompaniju „Milanović inženjering“, zatim za fabriku čarapa u Ivanjici. Sve su to projekti koje smo dobijali da radimo na osnovu zaključaka Vlade Republike Srbije i koji su imali prioritetno mesto u našim aktivnostima. Prema Zaključku Vlade, radimo i već spomenuti Irig, ali i gasovod ispod Dunava- od Futoga do Beočina. To je projekat koji se radi zbog

izgradnje druge faze pruge Beograd-Budimpešta zbog čega je bilo neophodno izmestiti deo gasovoda i spustiti pritisak, tako da je i ovaj posao započet i nadam se da ćemo ga sledeće godine završiti.

- Upravo smo ovaj razgovor i hteli da usmerimo na Banatski Dvor. Da li će uskoro početi

radovi na proširenju ovog našeg, za sada jedinog skladišta gasa, kojim u partnerskom odnosu, upravljamo zajedno sa Gaspromom?

Mislim da Srbijagas kao akcionar mora da bude ponosan na posao koji je urađen u Dvoru u na rezultate koje postiže ovo skladište. Bez Banatskog Dvora bi zaista bilo teško izdržati zimu i izbalansirati kapacitete, što najbolje znaju naše kolege u Trgovini i Transportu gasom. Uveliko se vode pregovori i dogovori o proširenju skladišnih kapaciteta, jedan deo studije izvodljivosti je gotov i čeka se da uskoro dobijemo i investicionu odluku akcionara. Kada to bude, ući ćemo u drugu fazu izgradnje podzemnog skladišta, koje će naročito dobiti na značaju kada kroz našu zemlju prođe veliki tranzitni gasovod o kojem se trenutno najviše priča.

- A šta nam o tom gasovodu možete reći. Koliko nam u tom projektu pomaže ono što smo ranije uradili kada smo se pripremali za Južni tok?

- Pomoglo nam je dosta, u smislu dokumentacije. Iskustvo je takođe veoma važno. Najveća pomoć je što su se naši stručnjaci, naši projektanti za vreme projektovanja Južnog toka, budući da mi nismo imali iskustvo sa projektima velikih gasovoda, obučavali radeći zajedno sa stručnjacima ruskog „Giprospecgasa“, tako da je sad bilo mnogo lakše da „izađemo na crtu“ projektantima italijanskog „Saipema“ koji rade „Turski tok“. Oni imaju mnogo više iskustva i radili su projekte po čitavom svetu, ali i naši inženjeri, to odgovorno tvrdim, mogu da budu na nivou svetskih eksperata i mogu uporedo da rade sa Italijanima.

- Kakvi su rokovi, da li se već zna kada bi izgradnja mogla da počne?

- Pre svega rok je ovde izuzetno kratak i to je najveći izazov. Dakle, predviđeno je da se do kraja sledeće godine završi ta deonica od oko 400 kilometara. Već na proleće bi trebalo da započnu radovi kako bismo postigli te rokove. Naravno sve to uslovljeno je i najavom da će biti prekinut tranzit gasa preko Ukrajine krajem 2019. Za sad nisu ugroženi rokovi za ovaj pripremni deo, prve dozvole očekujemo do marta iduće godine, pa da krenemo sa radovima.

- Ima li još neki projekat u zemlji koji će obeležiti 2019?

- Nismo spomenuli, a važno je, projekat gasovoda Aleksandrovac-Novi Pazar- Tutin, koji je veoma aktuelan. Tu su započeti radovi na pripremi trase i očekujemo da kada prođe ovaj zimski period, intenziviramo radove na proleće. Do kraja 2019. trebalo bi da završimo taj gasovod.

- A kada je reč o interkonekcijama, kakva je Vaša projekcija?

- Započeli smo projekat interkonekcije Niš Dimitrovgrad Sofija, to je jedan od naših značajnijih projekata koji bi trebalo da se realizuje u narednih nekoliko godina i za koji je predviđeno oko 50 miliona evra iz evropskih fondova. Tu je i interkonekcija sa Rumunijom. Tu se takođe radi dokumentacija, to je kratka deonica od svega 10-tak kilometara ali važno je da i to rešimo. Možda ćemo i sa Republikom Srpskom proširivati postojeći gasovod. Sve je to važno ako želimo da postanemo, a sve naše težnje i naponi idu u tom pravcu, gasno čvorište ovog dela Evrope.

Na kraju da zaključimo: Srbijagas ima svoje ciljeve i u godini koja je pred nama. To su investicije, unapređenje kadrova, održavanje likvidnosti, smanjenje troškova, jer samo na tim postulatima ćemo sa srećom čekati i 2019.g., ali i sve druge godine koje su pred nama.

Срећна Нова 2019. година
и Божићни празници!

ЈП "СРБИЈАГАС", Нови Сад
Народног фронта 12, 21000 Нови Сад, Србија
ТЕЛ +381 21 481 1004 / +381 21 481 2703 / ФАКС +381 21 481 1305
www.srbijagas.com

ČLANICE NNKS-WPC**LUKOIL****ORDEN ROSSOTRUDNIČESTVA IGORU SEMENIČEVU ZA PRIJATELJSTVO I SARADNJU MEĐU NARODIMA**

U predstavništvu Rossotrudničestva u Srbiji, u Ruskom centru nauke i kulture „Ruski dom“ u Beogradu visokom državnom nagradom Rossotrudničestva – Ordenom „Za prijateljstvo i saradnju“ 10. decembra je nagrađen generalni direktor „LUKOIL SRBIJA“ AD i rukovodilac Balkanskog MRO Igor Semeničev.

Ova nagrada predstavlja simbol zahvalnosti Federalne agencije za poslove saradnje nezavisnih država, građana RF koji žive u inostranstvu i za međunarodnu humanitarnu saradnju „Rossotrudničestvo“ Igoru Aleksandroviču Semeničevu i kompaniji na čijem je čelu za aktivnu podršku Predstavništvu u realizaciji kulturnih, obrazovnih i drugih društveno značajnih projekata koji doprinose jačanju uzajamnih odnosa između Ruske Federacije i Republike Srbije.

Povodom ceremonije nagrađivanja u Ruskom centru nauke i kulture je organizovan svečani prijem u kojem je učestvovalo rukovodstvo i zaposleni predstavništva Rossotrudničestva u Srbiji. Orden je generalnom direktoru LUKOIL SRBIJA uručila Nadežda Kuščenkova, rukovodilac Predstavništva. (Foto gore).

Ovim jedinstvenim priznanjem do sada je odlikovano svega nekoliko istaknutih ličnosti iz oblasti kulture i biznisa, među kojima su režiser Emir Kusturica i legendarna sovjetska pevačica Tamara Gverdцитeli.

Tokom kratkog obilaska Ruskog doma, najstarijeg ruskog kulturnog centra na svetu, koji je 2018. godine obeležio 85 godina postojanja, generalni direktor Igor Semeničev je imao priliku da se upozna sa jedinstvenom istorijom doma, savremenim programima, kao i o mogućnostima i planovima za naredni period.

LUKOIL SRBIJA ZVANIČNA PUMPA ODBOJKAŠKOG SAVEZA SRBIJE

Ugovor o saradnji između Odbojkaškog saveza Srbije i kompanije „LUKOIL SRBIJA“ AD u beogradskom hotelu Kraun Plaza potpisali su sredinom decembra Zoran Gajić, predsednik OSS, i Igor Semeničev, generalni direktor LUKOIL SRBIJA.

Ugovorom kojim je ozvaničena trogodišnja saradnja kompanija je postala „Zvanična pumpa Odbojkaškog saveza Srbije“.

Zoran Gajić je, nakon ceremonije potpisivanja, istakao odlične rezultate reprezentativnih odbojkaških selekcija Srbije i zahvalio se kompaniji LUKOIL SRBIJA na želji da podrži ovaj trofejni sport, napomenuvši da će gorivo biti iskorišćeno za potrebe koordinacije i praćenja različitih regionalnih i saveznih treninga najperspektivnijih devojčica i dečaka u svim selekcijama".

Igor Semeničev je čestitao Odbojkaškom savezu na vrhunskim rezultatima, istakavši da je čast biti partner šampiona i pozelevši nove uspehe u takmičenjima koja dolaze.

Ovom prilikom Zoran Gajić je Igoru Semeničevu predao dres ženske seniorske reprezentacije Srbije sa potpisima svih igračica i članova stručnog štaba, koji su u Japanu osvojili titulu svetskog prvaka, kao i odbojkašku loptu.

POTPISAN UGOVOR GRADA BEOGRADA I LUKOILA OKO REALIZACIJE DANA SLOBODE

Pomoćnik gradonačelnika Andreja Mladenović, direktor za ekonomiku, finansije i trezor „LUKOIL SRBIJA” AD Aleksandar Simbirjov i direktor

Omladinskog pozorišta „Dadov” Vladimir Mijović u septembru su u Starom dvoru potpisali ugovor o realizaciji projekta „Proslava 100 godina od kraja Prvog svetskog rata i oslobođenja Beograda u Drugom svetskom ratu – Dani slobode”.

„Tokom manifestacije „Dani slobode” od 19. oktobra do 1. novembra Beograd je prvi put zajedno obeležio dva veoma važna događaja - oslobođenje Beograda u Drugom svetkom ratu 20. oktobra 1944. i oslobođenje prestonice u Prvom svetskom ratu 1. novembra 1918. Godine”, rekao je Mladenović.

On je najavio da će se tokom „Dana slobode” odati zahvalnost svim našim saveznicima – Rusiji, Francuskoj, Velikoj Britaniji i Grčkoj. „Cilj manifestacije jeste da i naši najmlađi sugrađani znaju značaj oba datuma, da se upoznaju sa žrtvom naših predaka, koji su svoje živote dali da bi mi danas živeli slobodno u svom gradu. Zbog toga će „Dadov” u saradnji sa Dečjim kulturnim centrom pripremiti bogat program. Organizovaćemo i dva školska časa 19. oktobra i 1. novembra, na kojima će se deci skrenuti pažnja na značaj i vrednost slobode”, zaključio je Mladenović.

Pomoćnik gradonačelnika zahvalio je kompaniji „LUKOIL” na trogodišnjoj saradnji i što podržava brojne gradske projekte – FEST, Božićno seoce, Festival dokumentarnog i kratkometražnog filma i „Dane Beograda”.

U ime LUKOIL SRBIJA direktor za ekonomiku, finansije i trezor Aleksandar Simbirjov je rekao da potpisani sporazum dodatno jača već utemeljenu,

uspešnu saradnju, a ona za cilj ima bolju realizaciju projekata koji se organizuju za dobrobit građana Beograda u oblasti kulture, sporta i socijalne zaštite izrazio nadu da će se ova saradnja nastaviti.

Vladimir Mijović, direktor Omladinskog pozorišta „Dadov“, zahvalio je LUKOILu na podršci i pomoći u ime svih institucija Grada Beograda koje su nosioci ove manifestacije.

DONACIJA LUKOIL SRBIJA BOLNICI ZA GINEKOLOGIJU KBC ZVEZDARA

Bolnici za ginekologiju i akušerstvo Kliničko-bolničkog centra Zvezdara uručena je donacija kompanije „LUKOIL SRBIJA“ AD za nabavku opreme za operacionu salu. Profesor doktor Petar Svorcan, v.d. direktora KBC Zvezdara, je ovom prilikom u prisustvu predsednika opštine Zvezdara Miloša Ignjatovića, načelnice bolnice za ginekologiju i akušerstvo Vesne Stojanović i članova kolektiva bolnice direktorki za personal u Društvu Ani Janković uručio zahvalnicu povodom donacije.

Profesor doktor Petar Svorcan se zahvalio kompaniji LUKOIL SRBIJA na društveno odgovornom ponašanju i donaciji koja će biti od značajne koristi za ovu ustanovu: „Sredstva su usmerena u nabavku CTG aparata koji istovremeno prate srčani rad beba dok su u majčinom stomaku i istovremeno kontrakcije materice. Treba nam još ovakvih društveno odgovornih subjekata. S opštinom Zvezdara imamo neraskidivu saradnju iako smo ustanova koja funkcioniše na republičkom nivou. Do sada smo mnogo toga učinili na renoviranju zgrade i

poboljšanju uslova za naše pacijente. KBC Zvezdara je prvi po veličini beogradski klinički centar a drugi u Srbiji. U Bolnici za ginekologiju godišnje na svet dođe do 2.500 beba, ali imamo kapacitete i voleli bismo da se ovaj broj poveća“.

Izrazivši zadovoljstvo što je ispred kompanije u prilici da uruči donaciju, direktorka za personal u LUKOIL SRBIJA se zahvalila stručnim licima koja brinu o našoj budućnosti i izrazila nadu se da je kompanija doprinela poboljšanju uslova i usluge koju ova renomirana ustanova odgovorno i poštovano pruža.

„Bolnica za ginekologiju i akušerstvo je zadužbina Nikole Spasića tako da ovim divnim gestom kompanije LUKOIL SRBIJA nastavljamo tradiciju donatorstva. Pored porodilišta imamo operacione sale u kojima radimo sve vrste operacionih zahvata. U našoj ustanovi je najveće na Balkanu Gerontološko odeljenje, tako da se u istoj zgradi susreću početak i kraj ljudskog života, napomenula je Načelnica Bolnice za ginekologiju i akušerstvo Vesna Stojanović i povela goste u obilazak porodilišta.

SVEČANO URUČENE NAGRADE DOBITNICIMA U NAGRADNOJ IGRI

Kraj nagradne igre „Sprema se zimnica za vaš auto“ označilo je svečano uručenje glavnih nagrada u Direkciji Društva – dva putovanja na doček nove godine u Moskvi za dvoje, pet vaučera na po 200.000 dinara za kupovinu goriva na našim benzinskim

stanicama, 10 vaučera za kupovinu kompleta zimskih guma i 10 vaučera za kupovinu krovnih kofera.

U ime Društva prisutnima se obratio Nastas Mihajlović, direktor za isporuke i veleprodaju i istakao želju kompanije da neguje svoje potrošače, da bude konkurentna na tržištu i naglasio da će se slične aktivnosti nastaviti.

Svečanom uručjenju je prisustvovao i Vojin Četković koji je tokom dve i po godine zajedno sa svojom suprugom Slobodom Mićalović bio zaštitno lice našeg Društva.

Njemu je poseban poklon u znak zahvalnosti na saradnji uručila direktorka za personal Ana Janković.

Ova kampanja je uspešno realizovana zahvaljujući zajedničkim naporima kolega i zaposlenih na benzinskim stanicama koji su pokazali da su naše pravo lice, da umeju i mogu da izvedu do kraja svaku dobru zamisao“, kazao je Nastas Mihajlović i uručio zahvalnice članovima radne grupe koja je bila zadužena za osmišljavanje i sprovođenje nagradne

igre. Zatim je Dragoljub Stanković uručio priznanja partnerima koji upravljaju benzinskim stanicama koje su ostvarile najbolje rezultate po različitim kriterijumima - Avalski put, Medijana, Pionir i Valjevo 3.

*У новој 2019. години грађанима Србије желим пуно здравља, успеха,
радости и лепих тренутака.*

*Све што смо постигли на разним пољима даје за право да с оптимизмом
и надом посматрамо циљеве које смо себи поставили. Очекујем да сви
ми, који живимо у овој дивној земљи, уз пуно рада учинимо наредну
годину успешнијом и бољом, да остварујемо добре резултате и градимо
праве вредности, да негујемо и поштујемо основна морална начела,
нашу људскост и хуманост, солидарност и толеранцију.*

*Нека 2019. година буде испуњена разумевањем, узајамним
поштовањем, миром и нека свима донесе личну, породичну и
професионалну срећу.*

*Генерални директор
«ЛУКОИЛ СРБИЈА» АД*

Игор Семеничев

REDAKCIJA:

Glavni i odgovorni urednik: Prof. dr Slobodan Sokolović

Izvršni urednik: Dušan Daković

Novinar, stručni saradnik: Vladimir Spasić

email: nnkspres@wpcserbia.rs

NNKS, Resavska 13-15 Beograd

Stavovi preneti u biltenu NNKS predstavljaju mišljenja autora i ne moraju da odražavaju zvaničan stav NNKS